

Delårsrapport Augusti 2021

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Förvaltningsberättelse.....	4
Uppföljning av strategisk plan 2021-2023.....	4
Styrning och styrmodell.....	4
Styrdokument.....	4
Uppföljning.....	5
Process för delårsuppföljning 2021.....	5
Intern kontroll.....	5
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	7
God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv.....	7
Social hållbarhet.....	7
Samhällsbyggande.....	17
Kompetensförsörjning, sysselsättning och näringslivsutveckling.....	23
Klimat, miljö och energi.....	33
God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv.....	38
Samhällsekonomin.....	38
Kommunens och den kommunala koncernens ekonomi.....	39
Hållbar ekonomisk utveckling.....	39
Effektivt resursnyttjande.....	47
Ekonomisk ställning.....	49
Utvärdering av god ekonomisk hushållning.....	51
Kommunen.....	51
Den kommunala koncernen.....	51
Ekonomiska rapporter.....	53
Kommunkoncernen.....	53
Resultaträkning.....	53
Kommunen.....	53
Resultaträkning.....	53
Kassaflödesanalys.....	54
Balansräkning.....	55
Driftredovisning per nämnd/styrelse.....	56
Investeringsredovisning per nämnd/styrelse.....	57
Noter.....	58
Not 1 Redovisningsprinciper.....	58
Allmänna redovisningsprinciper.....	58
Använda redovisningsprinciper och gränsdragningar.....	58
Avvikande redovisningsprinciper.....	59

Inledning

De senaste åren har varit omvälvande, både i det stora och det lilla perspektivet.

- Vi har sett coronapandemin svepa fram över världen och tvinga hela samhällen att stänga ned. Mycket av det vi tidigare har uppfattat som självklart, som att resa eller träffa vänner, var helt plötsligt otänkbara. Nu ser vi ändå ett ljus i tunneln, tack vare de vacciner som tagits fram och distribuerats genom mångas dedikerade insatser.
- Vi har sett klimatförändringarnas effekter bli allt tydligare. Värmerekord, smältande shelf-isar och dessutom omfattande översvämningar som har drabbat samhällen även i Sverige. FN:s klimatpanel IPCC slår i sin senaste rapport fast att läget är akut och människans påverkan är tydlig.
- Här i Boden har vi fått ett besked om en stor etablering, som skapar framtidstro och som förändrar förutsättningarna för hela vår kommun. Jag tänker naturligtvis på H2 Green Steel och etableringen av ett fossilfritt stålverk. Det var ett besked som i ett slag gjorde vår kommun högtintressant för andra investeringar, bostadsbyggen med mera.

Dessa omvälvande händelser sätter ramarna för vad vi ska hantera under kommande år. Det kommer att ställa stora krav på oss som individer och som organisation. Samtidigt för det med sig möjligheter att göra om, att göra nytt och att göra bättre inför framtiden. Att bygga det attraktiva, kreativa och hållbara samhälle som vi och kommande generationer vill ha.

Stora möjligheter för med sig stora utmaningar. Samtidigt som vi ställer om och riktar resurser för utveckling ska vi även upprätthålla en kvalitativ verksamhet under pågående pandemi. Delårsrapporten visar att den löpande verksamheten har klivit fram för att möta utmaningarna.

Jag vill gärna rikta ett tack till all den personal som sett till att våra samhällsfunktioner har fungerat trots smitta, trots sjukfrånvaro, trots extra covidrutiner. Ni har gett eleverna utbildning, ni har gett våra äldre omsorg och trygghet, ni har sett till att vi haft el i uttaget och vatten i kranen. Tack för era insatser!

Boden den 22 september 2021

Claes Nordmark
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Uppföljning av strategisk plan 2021-2023

Styrning och styrmodell

Med utgångspunkt från visionen och styrmodellen fastställer kommunfullmäktige varje år en strategisk plan. Den innehåller planeringsförutsättningar, vision, värdegrund, fokusområden med tillhörande mål och uppdrag, ekonomiska ramar till nämnderna samt ägardirektiv till bolagen och inriktningar till stiftelsen. Beslut om den strategiska planen och dess innehåll föregås av en dialog mellan budgetberedningen och nämnderna.

Sedan 2018 används en ny styrmodell med följande fyra fokusområden.

- Social hållbarhet
- Samhällsbyggande
- Kompetensförsörjning, sysselsättning och näringslivsutveckling
- Klimat, miljö och energi

Bodens kommun tillämpar mål- och resultatstyrning i kombination med tillitsbaserad styrning. Syftet med styrmodellen är att styra kommunens resurser så effektivt som möjligt för att ge mesta möjliga nytta för medborgarna. Tillitsbaserad styrning ger utrymme för nämnderna att utifrån det som är reglerat i lagar och föreskrifter, samt med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål, anpassa hur man arbetar med att nå målen inom sitt specifika verksamhetsområde. Den tillitsbaserade styrningen ger även större handlingsutrymme för verksamheterna kring hur man ska arbeta med att uppnå de politiskt uppsatta målen.

Inom varje fokusområde finns kommunfullmäktiges prioriterade mål. Dessa är i de flesta fall så kallade utvecklingsmål, som beskriver en framtidsbild och ett önskvärt slutläge. Uppföljningen av målen sker i samband med delårsuppföljningen i augusti samt vid årets slut till årsredovisningen. Även om målen följs upp årligen är de tänkta att uppnås till 2022, det vill säga vid utgången av planperioden. Som komplement till målen fastställer kommunfullmäktige även uppdrag till nämnderna under respektive fokusområde.

Nämnderna tar sedan fram och fastställer olika framgångsfaktorer i sin verksamhetsplan. Dessa ska beskriva hur man avser att arbeta för att bidra till att målen inom fokusområdena nås. Det innebär att varje framgångsfaktor är kopplad till ett mål inom ett fokusområde. När respektive nämnd fastställt framgångsfaktorer i verksamhetsplanen tar förvaltningen fram aktiviteter kopplade till dessa framgångsfaktorer. I verksamhetsplanen anges även ett mått (nyckeltal) och/eller en metod för uppföljning (till exempel workshop, enkät, intervju) som kopplas till respektive framgångsfaktor och som utgör grunden för bedömningen av framgångsfaktorns bidrag till måluppfyllelse. Aktivitetsnivån följs upp och utvärderas av respektive förvaltning.

Inför ny mandatperiod görs en omvärldsanalys som ska visa de långsiktiga trender och utmaningar som kommunen står inför. Trenderna ska ligga till grund för fokusområden som är särskilt viktiga för kommunens utveckling kommande år och för att nå den långsiktiga visionen. Fokusområdena utgör basen i den strategiska planen och avsikten är att de ska gälla under hela mandatperioden. Under hösten 2021 kommer en förenklad omvärldsanalys att genomföras och en revidering av befintliga mål och beskrivningstexter till respektive fokusområde att göras utifrån omvärldsanalysen.

Styrdokument

Det övergripande styrdokumentet avseende styrning och uppföljning är de av kommunfullmäktige beslutade riktlinjerna för styrning och uppföljning. Dessa beskriver bland annat hur kommunfullmäktige, med utgångspunkt i strategisk plan, styr nämnderna genom mål, ramar och uppdrag. Riktlinjerna definierar vidare de olika styrenivåerna – kommunfullmäktige, nämnd/styrelse, förvaltning, samt kopplat till detta vilka olika styrdokument som hör till respektive styrenivå. Riktlinjerna definierar också de olika typer av styrdokument som förekommer inom kommunen.

Förvaltningsberättelse

Uppföljning av strategisk plan 2021-2023

Som komplement till kommunens strategiska plan, samt respektive nämnds verksamhetsplan, finns dessutom ett antal andra kommunövergripande styrdokument som kopplar till styrning och uppföljning. Dessa är Bodens kommuns tillväxtprogram, den fördjupade översiktsplanen, de lokala miljömålen och Borgmästaravtalet. Samtliga av dessa innehåller verksamhetsmässiga mål som på olika sätt styr olika verksamheter och de är alla föremål för någon form av uppföljning med olika tidsintervall.

För den verksamhet som drivs i företagsform sker fullmäktiges styrning i huvudsak genom kommunens företagspolicy, bolagsordningar och ägardirektiv där utgångspunkten är en långsiktigt god ekonomisk hushållning. Strategisk plan innehåller ägardirektiven där det redogörs för vilken inriktning fullmäktige vill ha på bolagens verksamhet under planperioden. Hur styrelserna avser att nå inriktningarna ska redovisas till fullmäktige i verksamhetsplanerna med uppföljning i verksamhetsberättelserna.

Uppföljning

Uppföljningen till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen består av årsredovisning, delårsrapporter och månadsrapporter. Uppföljning av strategisk plan sker i delårsrapporten efter augusti samt i årsredovisningen. Nämndernas verksamhetsplaner följs upp i verksamhetsberättelser i samband med delårsrapport och årsredovisning. I den förenklade delårsrapporten efter april sker endast uppföljning av ekonomin. Uppföljning av övriga uppdrag än de som framgår i strategiska planen rapporteras till fullmäktige separat en gång per år.

De mål som finns inom respektive fokusområde kräver en omfattande uppföljning med analyser, då de flesta av målen beskriver ett framtida tillstånd utifrån ett kvalitativt perspektiv. Det innebär att uppföljningen av strategisk plan baseras på en kombination av kvantitativa och kvalitativa data och information, genom bland annat olika indikatorer och nyckeltal kopplade till respektive fokusområde. Detta kombineras med andra metoder där en värdering och analys av respektive nämnds uppföljning av sin verksamhetsplan i form av framgångsfaktorer och aktiviteter är en viktig faktor.

Process för delårsuppföljning 2021

Uppföljningen av de verksamhetsmässiga målen bygger till stor del på uppföljningen av respektive nämnds verksamhetsplan.

Respektive förvaltning har inledningsvis gjort en uppföljning av samtliga aktiviteter som är kopplade till nämndens valda framgångsfaktorer. Respektive aktivitet har kortfattat kommenterats och i de flesta fall analyserats utifrån vilka resultat och effekter man kan se samt hur den kopplar till genomförandet av en framgångsfaktor. Vidare har nämnden följt upp samtliga framgångsfaktorer utifrån de mått eller metoder för uppföljning som valts, kommenterat och analyserat detta, och slutligen gjort en värdering på en tregradig skala av hur framgångsfaktorn bedöms bidra till det mål som framgångsfaktorn är kopplat till (*Inte alls – Till viss del – Till stor del*).

I nästa skede genomförs en kommunövergripande analys och bedömning av måluppfyllelse, med utgångspunkt i nämndernas uppföljning och rapportering. Då det i de flesta fall saknas uppdaterade nyckeltal och indikatorer för delåret, har analysen dels tagit fasta på det senaste utfallet av indikatorer och nyckeltal i årsredovisning 2020 och dels en sammanställning av nämndernas genomförda bedömningar av framgångsfaktorer och dess bedömda påverkan på graden av måluppfyllelse. Graden av måluppfyllelse värderas samt kommenteras med utgångspunkt i nämndernas analyser och rapportering av väsentliga händelser.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att upprätthålla en god intern kontroll och nämnderna ansvarar för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. Förslag till kommungemensamma kontrollområden för intern kontroll tas årligen fram utifrån övergripande

Förvaltningsberättelse

Uppföljning av strategisk plan 2021-2023

riskbedömningar. I den strategiska planen fastställs vilka obligatoriska kontrollområden som gäller för det kommande året. Nämnderna kan vid behov lägga till ytterligare kontrollområden.

Nämnderna tar fram och beslutar om en intern kontrollplan som innehåller kontrollmoment, kontrollansvar, metod och tidplan för rapportering. Nämndernas planer för det kommande året delges kommunfullmäktige tillsammans med verksamhetsplanerna.

En sammanfattning av nämndernas uppföljning av de interna kontrollplanerna redovisas till kommunstyrelsen i samband med delårsrapporten per augusti och i samband med årsredovisningen vid årets slut. Respektive förvaltningschef är skyldig att återrapportera direkt till nämnden om brister identifieras i den interna kontrollen mellan rapporteringstillfällena. Kommunstyrelsen utvärderar kommunens samlade system för intern kontroll med utgångspunkt från nämndernas uppföljning och beslutar om förbättringar i de fall sådana är nödvändiga.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Bodens kommun och kommunkoncern ska ha god ekonomisk hushållning både i ett verksamhetsmässigt och i ett finansiellt perspektiv. Verksamhetsperspektivet visar förmågan att bedriva en verksamhet som ständigt utvecklas utifrån omvärldens behov och krav så att resurserna används till rätt saker och på ett ändamålsenligt sätt. Det finansiella perspektivet anger de ekonomiska förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet som bedrivs.

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Nedan beskrivs samtliga fyra fokusområden och därtill kopplade mål som utgör målen för god ekonomisk hushållning i det verksamhetsmässiga perspektivet. Varje avsnitt innehåller en analys av måluppfyllelsen och avslutas med rekommendationer till det fortsatta arbetet. En sammanställning över bedömningen inom varje fokusområde finns i avsnittet *Utvärdering av god ekonomisk hushållning*.

Social hållbarhet

En av huvudprocesserna i Bodens kommun är den sociala dimensionen i hållbarhetsarbetet, vilken har identifierats rymma unik drivkraft i samhällsutvecklingen. Social hållbarhet förknippas med utveckling, trygghet och livskvalitet där området kännetecknas genom hög komplexitet såväl till innehåll som till behov av samverkande aktörer. Framväxten av fokusområdet speglar även komplexiteten vad gäller ingående analyser som relaterats till nationella, regionala och lokala utmaningar och förutsättningar.

Kommunens arbete med förutsättningar och stödjande strukturer för social hållbarhet behöver kontinuerligt pågå för en rådande samsyn om vad välfärdssamhället ska erbjuda och hur det omsätts i praktiken. Områdets innehåll tydliggörs genom att jämställdhets- och jämlikhetsarbete fokuseras, att förutsättningar finns att leva ett gott liv med god hälsa, att orättfärdiga skillnader åtgärdas och att medborgare känner tillit och förtroende till varandra med delaktighet i samhällsutvecklingen. Kulturen och kulturens egenvärde spelar i sammanhanget en högst väsentlig roll. Kultursektorn utgör en dynamisk och utmanande kraft som för oss samman och som stimulerar till förnyelse och innovation, också inom andra samhällssektorer.

Hög prioritet i områdets innehåll ges för lyckad skolgång med påföljande möjlighet till egen försörjning. Ytterligare viktigt innehåll adresseras på vilket sätt vi skapar tillgängliga och inkluderande miljöer och mötesplatser, vilket har betydelse för medborgares sociala sammanhang samt upplevelse av socialt stöd och hälsa.

Sammantaget rymmer områdets innehåll en mycket hög ambitionsnivå och ett antal av de viktigaste främjande faktorerna, vilket ger resultat i folkhälsa, utveckling och tillväxt samt effekter i vår gemensamma förmåga till anpassning utifrån framtida förändringar.

Väsentliga händelser och analys av måluppfyllelse

Kommuninvånarna får en jämställd och likvärdig medborgarservice.	Utfall	Prognos
--	--------	---------

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Av de fjorton framgångsfaktorer som hos de olika nämnderna relateras till målet, bedöms sex bidra till att i stor omfattning nå målet inom planperioden. Resterande bedöms bidra till viss del.

Målet adresseras av samtliga nämnder främst genom den framgångsfaktor som handlar om att alla verksamheter ska arbeta med sina handlingsplaner för jämställdhetsintegrering. Arbetet med jämställdhetsintegrering har dessvärre mattats av under pågående pandemin och med anledning av den omfattande omorganisation som genomförts. Från och med hösten 2021 görs ett kommungemensamt omtag i arbetet med hjälp av ett nätverk med representanter från alla förvaltningar. En plan för det fortsatta arbetet kommer att tas fram och presenteras under hösten. Jämställdhetsarbetet behöver med

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

hjälp av planen aktualiseras i hela organisationen och resultat och effekter av arbetet behöver följas upp och analyseras. Viktigt är också att samtliga chefer inom organisationen ansvarar för att hålla ämnet ”levande” tillsammans med medarbetarna som ansvarar för att vara aktiva i det dagliga jämställdhetsarbetet.

Befintliga handlingsplaners innehåll relateras till de olika verksamheterna och det kan konstateras att flertalet nämnder ger exempel på att jämställdhetsarbetet finns i vardagen, till exempel vid arbetsplatsmöten och att man har arbetat för att stärka personalens kompetens inom området. Det är också tydligt att flertalet nämnder redan använder eller arbetar för att möjliggöra konsuppladad statistik i de undersökningar som görs för att följa medborgares uppfattning om jämlik och jämställd service och tjänster. Det finns goda exempel på bedömningar som lett till tydliga åtgärder, ett sådant är utbildningsnämnden som adresserat pojkers undermåliga studieresultat i jämförelse med flickor med de insatser som görs inom satsningen på likvärdig skola. Parametrar som vid kultur, fritids- och ungdomsnämnden används vid bedömningar för likvärdighet och jämställdhet är till exempel rättviseförhållanden mellan föreningar, idrotter, kulturyttringar och geografiska platser. Ett annat exempel är rapportering om insatser för framkomlighet på vägar, gång och cykelbanor samt insatser för oskyddade trafikanter i trafikmiljön och att miljö- och byggnämndens uppföljningar genom enkäten Insikt kan se att det inte finns skillnader mellan hur kvinnor och män värderar servicen.

Resultaten i SCB:s medborgarundersökning 2020 stärker bedömningen att målet är delvis uppfyllt. Bodens kommun har fortsatt tillfredsställande värden både vad gäller bemötande och värdering av den service som medborgare får i kontakt med kommunens tjänstepersoner eller annan personal. Bodens resultat är fortsatt stabilt högre vid jämförelse med samtliga kommuner. Resultat som kan uppmärksammas i dessa avseenden är att kvinnor generellt är mer nöjda än män och att män tenderar att vara mindre nöjda än vid tidigare mätning.

Indikator	2019	2020	Kommentarer
SCB medborgarundersökning, Nöjd-Medborgar-Index. Nöjdhet avseende bemötande vid kontakt med tjänstepersoner eller annan personal i kommunen	7,2	7,0	6,5 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	7,2	7,1	
Män	7,2	6,8	
SCB medborgarundersökning, Nöjd-Medborgar-Index. Nöjdhet av den service man får i kontakt med tjänstepersoner eller annan personal i kommunen.	7,0	6,9	6,3 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	7,0	7,1	
Män	6,9	6,7	

Bodens kommun har hög tillgänglighet och kvalitet samt delaktighet i sina verksamheter.

Utfall

Prognos

Sex av tio framgångsfaktorer bedöms bidra i stor omfattning till måluppfyllelsen och målet bedöms som delvis uppfyllt. Fyra framgångsfaktorer bedöms bidra till viss del.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

För att nå målsättningen är det av största vikt att fortsätta arbetet med att utveckla en anpassad dialog och en bra kommunikation med medborgare, föreningar och företag. Det handlar om att med utgångspunkt i dialogen öka både delaktigheten och kvaliteten i verksamheterna. För att utveckla befintliga mötestillfällen med en högre grad av dialog och för att utveckla forum för målgruppsanpassade dialoger har en övergripande processbeskrivning tagits fram.

Processbeskrivningen har lett till en metodhandbok som ska implementeras och bli ett naturligt verktyg i arbetet med olika former av dialoger. Bedömningen är att kvalitén kommer att utvecklas både på kort och lång sikt genom att tillvarata medborgares synpunkter, nå olika målgrupper och att i mötet med dessa utforma dialogen för att vara anpassad för just den målgruppen vid det tillfället. I kommunen sker kontinuerligt en stor volym av insatser och några av dessa är olika typer av samråd, dialogmöten, enkätundersökningar, förbättringar av rapporteringssystem, påverkan på rutiner och ökad samverkan förvaltningar emellan.

Medborgarservice för också en ständig dialog med förvaltningarna för att utveckla och tillgängliggöra tjänsteutbudet. Genomförda uppföljningar visar att fler medborgare får svar vid första kontakten med kommunen och ytterligare analyser, med hjälp av det statistikverktyg som har införskaffats, ska visa vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra upplevelsen av kontakten med kommunen.

Framgångsfaktorer som också bedöms ha hög relevans för att på sikt nå målet är de som handlar om att utveckla olika verksamheters synlighet och att tillgängliggöra både information och verksamhet. Här kan ses ökade insatser både genom ökad användning av kommunens olika digitala kanaler och Boden Bild.

En ytterligare aspekt av tillgänglighet är kommunens deltagande i Samordningsförbundet södra Norrbotten som förväntas leda till att grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden får tillgång till bättre och samordnade insatser. Aktiviteter som genomförts för en trygg och säker vård och omsorg har fortsatt haft tydlig inriktning till effekter direkt kopplade till brukare och det dagliga arbetet. Under perioden kan ses att insatser relaterats till den pågående pandemin för att säkerställa en lång rad aspekter tex kompetens och användning av skyddsutrustning. Man har genomfört en mängd olika typer av uppföljningar för att ytterligare säkerställa en god vård och omsorg.

Indikator	2019	2020	Kommentarer
SCB medborgarundersökning, Nöjd-Medborgar-Index. Nöjdhet kring hur lätt det är att komma i kontakt med tjänstepersoner eller annan personal i kommunen	6,4	6,5	6,0 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	6,5	6,6	
Män	6,4	6,3	
SCB medborgarundersökning, Nöjd-Inflytande-Index. Nöjdhet med tillgång till information om kommunen och dess verksamheter	6,6	6,6	6,2 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	6,6	6,7	
Män	6,6	6,4	
SCB medborgarundersökning, Nöjd-Inflytande-Index. Nöjd med den insyn och inflytande medborgare har över kommunens beslut och verksamhet	5,2	5,1	4,9 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	5,2	5,1	
Män	5,1	5,2	

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

I Bodens kommun finns förutsättningar för en jämlik och jämställd folkhälsa.

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt och alla sex framgångsfaktorer kopplade till målet bedöms till stor del bidra till att nå målet. Den sammantagna komplexiteten redovisad nedan stärker bedömningen att målet är delvis uppnått.

De framgångsfaktorer som i hög grad leder till målet medför en kontinuerlig utveckling av systematik och metoder för uppföljning då området omfattar många verksamhetsområden och har bäring både på medborgares upplevelse av Boden som ett attraktivt samhälle att leva i och att det finns förutsättningar för det egna välmåendet. Det finns ett fortsatt starkt fokus på utvecklad samverkan och sektorsövergripande ansvarstagande hos alla aktörer som förutom kommunen deltar i arbetet. Flera av insatserna är koordinerade av Rådet för trygghet och hälsa vars fokus är att vara kunskaphöjande utifrån de komplexa samband som området inrymmer samt stimulera arbetet för gränsöverskridande främjande och förebyggande insatser. Uppföljningar visar att rådet fortsatt utgör en viktig plattform för det fortsatta och långsiktiga samarbetet med externa parter, men också är en förutsättning för att verksamheterna närmast medborgaren ska kunna arbeta likartat med frågorna och åstadkomma en positiv utveckling.

Under året har en strategi för implementering av barnkonventionen tagits fram med stöd i SOLA-gruppen och den har också fastställts av kommunfullmäktige. Genomförandet av strategin påbörjas under hösten 2021 och då kommer även synpunkter som framförts i samband med en revisionsgranskning under våren 2021 att beaktas.

Ojämlighet i hälsa skapas till följd av att olika grupper i samhället, exempelvis olika socioekonomiska grupper eller kvinnor och män, har systematiskt olika livsvillkor. Den sociala stegringen i hälsa innebär att varje steg i den sociala hierarkin har en hälsopåverkan, vare sig det handlar om nivå på utbildning, inkomst eller yrke. Ett mått som vanligtvis används för att spegla en aspekt av socioekonomiska förutsättningar är utbildningsnivå. I Boden minskar andelen invånare i åldrar 25–64 år med utbildningsnivå motsvarande 9-årig grundskola och uppgick vid senast tillgängliga värde 2020 till 9,9 %, vilket är lägre än riksgenomsnittet. Invånare i samma åldrar med gymnasial utbildning har över perioden 2010–2020 varit stabilt med senaste värdet 50,3%, vilket är betydligt över riksgenomsnittet. Andel invånare i åldrar 25–64 år med eftergymnasial utbildning har under samma period ökat från 36,4% till 38,3%. I jämförelse med riksgenomsnittet är det en betydligt lägre andel. Skillnaden mellan kvinnor och män innebär att fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning medan fler män än kvinnor har gymnasial utbildning.

Befolkningens medellivslängd har ökat successivt. Under perioden 2010–2020 har medellivslängden för män ökat från 78,5 till 80,3 år och för kvinnor från 82,7 till 83,9 år. Mellan 2018–2020 ses en tillbakagång för bägge kön, dock en större för män. Effekterna av att fler avlidit än normalt på grund av covid-19 har hittills varit väldigt små, med en knapp försämring för både kvinnor och män mellan 2019 och 2020.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2020	Kommentarer
SCB Utbildningsnivå, invånare 25–64 år. Förgymnasial utbildning, andelar (%)	9,9	10,7 (Riket)
Kvinnor	8,9	
Män	10,9	
SCB Utbildningsnivå, invånare 25–64 år. Gymnasial utbildning, andelar (%)	50,3	42,4 (Riket)
Kvinnor	43,1	
Män	57,0	
SCB Utbildningsnivå, invånare 25–64 år. Eftergymnasial utbildning, andelar (%)	38,3	44,4 (Riket)
Kvinnor	46,6	
Män	30,6	
SCB Medellivslängd		
Kvinnor	83,9	
Män	80,3	
Nationella folkhälsoenkäten, invånare 16–84 år. Självskattat hälsotillstånd bra eller mycket bra, andelar (%)	na	Senast tillgängliga data 2018. Kommande undersökning genomförs 2022

I Bodens kommun har barn och ungdomar en trygg uppväxtmiljö och goda framtidsmöjligheter.

Utfall

Prognos

Fyra av tio framgångsfaktorer bedöms i stor omfattning bidra till måluppfyllelse och målet bedöms som delvis uppfyllt. Resterande framgångsfaktorer bidrar till viss del till måluppfyllelse.

Pågående arbete med att tillhandahålla tidiga och kompensatoriska insatser för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn och ungdomar är fortsatt av stor vikt för målområdet. Den lagstyrda ”Läsa, skriva, räkna garantin”, är en garanti för tidiga stödinsatser, där dessa stödinsatser ska ges om indikation finns att kunskapskrav i åk 1 och 3 inte kommer att nås. Ytterligare förutsättningar för insatser har skapats genom införandet av ett screeningverktyg i åk 6 som ger en avsevärt förbättrad möjlighet att följa studieresultat. Under föregående läsår kom alla skolor i gång med screeningverktyget LegiLexi och resultaten visar en positiv utveckling inom samtliga områden.

Grundskoleverksamheten har fortsatt med insatser för att skapa en likvärdig skola inom de tre förbättringsområdena pojkar, nyanlända och elever med funktionsvariation. Några resultatförbättringar har däremot inte kunnat påvisas, vilket innebär att fortsatt fokus och därtill kopplade insatser krävs.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Inom det kommunala aktivitetsansvaret har 68 individer varit aktuella för aktiviteter hittills i år. Det är till övervägande del unga män och statistik visar att det är fler killar än tjejer som inte börjar gymnasiet eller som avbryter sina gymnasiestudier. På gymnasieskolan ser man också en trend med ett ökande antal elever som går direkt till det kommunala aktivitetsansvaret från grundskolan, vilket visar på vikten av tidig studie- och yrkesvägledning i grundskolan och att ha rätt dimensionering av studieplatser på gymnasieprogrammen. Arbetsförmedlingens statistik stärker ytterligare den slutsatsen eftersom den visar att avsaknad av gymnasial utbildning ökar risken markant till långtidsarbetslöshet och svårigheter till egen försörjning. För att möjliggöra den sociala hållbarheten är det därför mycket viktigt att alla trösklar till olika slags studier sänks och att det finns ett etablerat arbetssätt i verksamheten som erbjuder stöd över tid.

Inom socialnämndens verksamhetsområde pågår kontinuerligt insatser för att stödja föräldraskapet. Dessa insatser har ett högt värde för målområdet då de första levnadsåren är av stor betydelse för barns hälsa och fortsatta utveckling. Vikten av extra stöd i föräldraskapet redan från spädbarnsåldern är tydliggjort via forskning, vilket också gäller vikten av familjens sociala och ekonomiska resurser.

Inom alla verksamheter har arbete startat igång med att uppfylla barnkonventionen och dess målsättningar, vilket ytterligare förväntas bidra till måluppfyllelse.

Att ha en positiv syn på framtiden ligger stabilt på en fortsatt hög nivå sedan 2017. Mer än 90% för både killar och tjejer anger detta, vilket är högre än riket. I jämförelse med 2017 har en positiv syn på den egna framtiden ökat med 6% i åk 8. Däremot visar enkätvaren generellt att Bodens ungdomar, och då främst flickor, mår sämre än tidigare vilket är något som även fortsättningsvis behöver adresseras av flera nämnder.

Alla barn och ungdomar ges förutsättningar för en lyckad skolgång	Utfall	Prognos
---	--------	---------

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Av de fem framgångsfaktorer som finns kopplade till målet, bedöms två till stor del bidra till framtida måluppfyllelse och tre till viss del. Ett flertal aktiviteter och projekt pågår som redan ger synliga effekter men som till stor del förväntas ge goda effekter inom en snar framtid eller på lite längre sikt. Verksamheter inom flera olika förvaltningar/nämnder bidrar till att skapa bra förutsättningar och på sikt också att målet nås.

Inom förskolor och skolor pågår ett främjande och förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Här handlar det framför allt om insatser inom ramen för likvärdig skola, där införandet av PAX, en beforskad modell för trygghet, glädje och studiero i klassrummet, hittills gett goda till mycket goda effekter. Det visar sig i form av en tydlig minskning av störande och ofokuserat beteende i klassrummet och förstärkning av elevers prosociala förmåga. Till följd av det har beslut fattats att PAX ska vara en modell för alla F-6 skolor permanent och en implementering av modellen pågår därför. En enkät för att utvärdera elevernas egen uppfattning om PAX håller på att tas fram och ska användas under hösten.

Förskolan arbetar även enligt handlingsplanen för arbetet med prioriterade förmågor, där effekten på sikt förväntas bli att barn ska nå förbättrade studieresultat i grundskolan. Generella rutiner, metoder och insatser för alla förskolor utvecklas kontinuerligt och elevernas resultat i grundskolan och gymnasiet följs upp löpande för att säkerställa en utbildning med hög kvalitet.

För att kunna fortsätta tillhandahålla en hög kvalitet i undervisningen är det av största vikt att behörig och kompetent pedagogisk personal kan rekryteras och behållas, vilket kontinuerligt följs upp. Ett viktigt led i att behålla kvalificerade medarbetare är att fortsätta utvecklingen med karriärtjänster. Fortsatta satsningar behövs också göras för att kunna bibehålla kvaliteten i verksamheten när bristen på pedagogiskt utbildad personal ökar. En utvecklingsplan för förskola och grundskola har tagits fram som bland annat ska bidra till att minimera negativa effekter av svårigheter med personalförsörjning de närmaste 15 åren.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Till följd av omorganisationen har samverkan mellan den kommunala vuxenutbildningen och gymnasieskolan utökats. Resultatet är bland annat ett påbörjat utvecklingsarbete kring förändrat arbetssätt för de elever som riskerar att avbryta sin gymnasieutbildning i förtid. Målet är att så många ungdomar som möjligt ska fortsätta sin utbildning inom gymnasieskolan, men med en gemensam dialog då risk för avbrott upptäcks.

Indikator	2019	Kommentar
Skolverket, Anställda (heltidstjänster) i förskolan med förskollärlärolegitimation, andelar (%)	58,0	Riket 44,0
Skolverket, Lärare (heltidstjänster) med lärolegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola år 1–9, andelar (%)	73,6	Riket 69,0
Skolverket, Lärare (årsarbetare) med legitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasiet, andelar (%)	76,9	Riket 78,3

Medborgare har god tillgång till kultur, meningsfull fritid och friluftsliv

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Två framgångsfaktorer riktas av två olika nämnder till målområdet. En framgångsfaktor bedöms bidra till stor del att uppfylla målet och en till viss del.

Bodens kommun arbetar i allra högsta grad med att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid, möjligheter till friluftsliv samt med utbudet och möjligheterna att ta del av kultur och kulturarrangemang. Tidigare genomförda uppföljningar visar att medborgare generellt är nöjda med de anläggningar kommunen tillhandahåller och åtkomsten till dem. Det finns ett stort utbud av anläggningar för konsumerande av kultur som till exempel Boden Arena, ishallen och Sagabiografen. Medborgare signalerar dock fortsatt en avsaknad av lokaler för producerande kultur som replokaler, mindre teaterscener och lokaler för dans.

Inom Kultur, fritids och ungdomsnämndens verksamhetsområde finns en tydlig påverkan av pågående pandemi. Öppettider har generellt begränsats för alla anläggningar och vissa av anläggningarna har varit helt stängda under stora delar av 2021. Pandemin och också inneburit att brukare inom socialnämndens verksamhetsområden inte har haft tillgång till kultur, eftersom de insatser som skulle ske i samverkan med kultur-, fritid- och ungdomsavdelningen och med föreningslivet, inte har kunnat genomföras.

Samhällsbyggnadsnämndens samverkan med Kultur, fritids och ungdomsnämnden när det gäller planering av underhåll och utveckling av anläggningar är av stor vikt för målområdet. Huvuddelen av fritidsanläggningarna är inventerade och pågående är bedömningar om ishallen.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2019	2020	Kommentarer
SCB Medborgarundersökning Nöjd-Medborgar-Index. Möjligheter till att kunna utöva fritidsintressen t ex sport, kultur, friluftsliv och föreningsliv	7,4	7,6	7,3 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	7,4	7,6	
Män	7,5	7,5	
SCB Medborgarundersökning, Nöjd-Medborgar-Index. Tillgång till kulturarrangemang	6,2	5,6	5,6 (Betygsindex samtliga kommuner)
Kvinnor	6,1	5,8	
Män	6,3	5,3	

I Bodens kommun är våra mötesplatser inkluderande och attraktiva.

Utfall

Prognos

Fyra framgångsfaktorer adresserar målet. Två av dessa bedöms bidra till stor del till måluppfyllelse och två bedöms till viss del bidra.

Kommunens verksamheter bidrar genom bred samverkan mellan olika förvaltningar, med arrangörer och företagare i kommunen till att skapa attraktiva mötesplatser. Här genomförs bland annat kontinuerliga anpassningar av idrotts- och föreningsanläggningar och andra slags mötesplatser, både i tätorten och utanför, för att öka tillgängligheten och attraktiviteten. För landsbygden är de så kallade servicepunkterna som i dagsläget finns vid de tre utvecklingsnoderna Harads, Gunnarsbyn och Unbyn, väsentliga och mötesplatserna har i allt större omfattning utvecklats till viktiga träffpunkter för medborgare, företag, kommunala verksamheter och inte minst för aktörer från idéburen sektor.

Den tydliga nergång i besöksantalet på kulturella anläggningar som skedde under 2020 till följd av begränsat öppethållande och förändrade former för utövande, har även fortsatt under 2021. Däremot arbetar verksamheterna aktivt med anpassningar utifrån restriktioner till följd av Coronapandemin, vilket medfört att tillgängligheten förbättrats under sensommaren och kommer att förbättras ytterligare under hösten.

Vidare har arbetet med att skapa sociala medier som är inkluderande och attraktiva fortsatt. Dessa kanaler är mycket värdefulla vad gäller möjligheten att kommunicera innehåll, kärnvärden och attraktivitet hos våra olika mötesplatser. Närvaron i de sex upparbetade kanalerna har ökat ytterligare och uppföljningar visar ett konstant inflöde av nya följare och hög interaktivitet, i jämförelse med andra platser och kommuner.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2018	2019	2020
Biblioteket, antal besökare	175 051	164 389	97 615
Nordpoolen, antal besökare	145 000	155 000	101 000
Försvarsmuseet, antal besökare	22 084	23 342	10 193
Ungdomens hus, antal besökare*	1 000	5 000	3 200
Havremagasinet, antal besökare	10 000	9 119	6 231

* Delvis öppet under 2018

I Bodens kommun minskar den psykiska ohälsan, särskilt hos barn och ungdomar.

Utfall

Prognos

Målet är adresserat genom fem framgångsfaktorer av vilka tre bedöms bidra till viss del till måluppfyllelse och två bidrar till stor del. Sammantaget bedöms målet som delvis uppfyllt.

Den samverkan som pågår mellan flera av kommunens förvaltningar för att fortsatt arbeta för trygghet och hälsa hos barn och ungdomar bidrar till viss del till måluppfyllelse. Här är det arbete som genomförs via Rådet för trygghet och hälsa, via dess sammansättning och arbetsätt, en viktig faktor tack vare ett starkt fokus på barn och unga i rådets arbete och då särskilt elevers lyckade skolgång. Olika typer av rapporteringar tas fram i rådet för att bland annat följa barn och ungas hälsa och mående. Framför allt drivs arbetet via rådets undergrupp, SOLA-gruppen, som har till uppgift att planera, tidsätta, resurssätta och följa upp olika aktiviteter från rådets verksamhetsplan. Ett exempel på en delvis genomförd aktivitet är samverkansarbetet gällande en god psykisk hälsa för alla i kommunen med ett särskilt fokus på barn och ungas psykiska hälsa.

I Bodens kommun finns multikompetenta team som arbetar för att på olika sätt stödja personer med psykisk ohälsa. Erfarenheter har visat att de oftast behöver ett samordnat stöd, att framgång skapas i bemötandet och att stöd finns över tid. Metoderna Supported Employment och Supported Education är delar av det stöd som teamen arbetar med och Bodens kommuns deltagande i Samordningsförbund Södra Norrbotten från och med 2021 kommer ytterligare att bidra till samverkan och att bredda möjligheterna till olika slags insatser.

I årets elevhälsorapport från Region Norrbotten konstateras att Coronapandemin mest troligt påverkar måendet hos barn och unga negativt, bland annat på grund av risk för ökad utsatthet för våld och minskad tillgång till trygga vuxna. Undersökningar visar också att fler ungdomar har blivit stillasittande och att gymnasieelever är mer oroliga och stressade än vanligt till följd av de förändringar som gjorts inom skolan, exempelvis distansundervisning. Under 2020 och 2021 har erfarenhetsutbyte skett för att fånga upp tecken på försämrat psykiskt välmående med anledning av pandemin. De åtgärder som hela tiden pågår utifrån direkta åtgärder kopplat till individer har rapporterats till rådet och när verksamheterna återgår till normalläge kommer förnyad bedömning av genomförandet av handlingsplanen att göras. Det är väldigt viktigt att upprätthålla det gemensamma arbete som till stor del styrs av rådet för trygghet och hälsa för att hantera den folkhälsoskuld som pandemin skapar och för att undvika ökade hälsoklyftor och ojämlika livsvillkor efter pandemin.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2021-08	Kommentarer
Folkhälsomyndigheten Nationella folkhälsoenkäten, invånare 16–84 år. Nedsatt psykiskt välbefinnande, andelar (%).	na	Senast tillgängliga data 2018. Kommande undersökning genomförs 2022
Region Norrbotten, Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten. Åk 4, åk 7 och Gymn. 1. Känner sig ofta eller alltid ledsen eller nedstämd, senaste tre månaderna, andelar (%)	saknas	Försenad resultatrapportering på kommunalnivå.
Region Norrbotten, Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten. Åk 4, åk 7 och Gymn. 1. Känner sig ofta eller alltid orolig eller rädd, senaste tre månader, andelar (%)	saknas	Försenad resultatrapportering på kommunalnivå.
Region Norrbotten, Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten. Åk 4, åk 7 och Gymn. 1. Känner sig ofta eller alltid irriterad/dåligt humör, senaste tre månader, andelar (%)	saknas	Försenad resultatrapportering på kommunalnivå.

Rekommendationer

I omställningen till ett hållbart samhälle är kommunernas självklara del i arbetet i hög grad uppmärksammat. Omställningsarbetet som pågår leder till fler cirkulära system, där de tre hållbarhetsaspekterna behöver interagera. Det blir framgent nödvändigt att sätta människan i centrum och att inkludera sociala värden i all utveckling, för att tillvarata den drivkraft och kompetens som medborgare besitter.

Att vidmakthålla arbetet för jämlikhet och tillgänglighet gör att vi behöver utveckla och hålla i riktade åtgärder till resurssvaga grupper, bli bättre på att arbeta inkluderande samt kommunicera utbudet av, och möjligheterna i, våra verksamheter och i vårt samhälle. Den fortsatta implementeringen av Bodens socioekonomiska karta med uppdateringar och tillkommande genusperspektiv har inarbetats i flertalet planeringsprocesser för att vara en del i fortsatt utveckling av våra bostadsområden och att skapa mer jämlika förutsättningar att delta i samhällsliv, att lyckas med utbildning och att komma in på arbetsmarknaden. Det gemensamma arbetet för att realisera kommunens trygghetsplan 2021-2023, strategin för arbetet med barnkonventionen 2021-2023, samt nytillkomna uppdrag i strategisk plan 2022 innebär också att jämlikhetsarbetet förstärks framgent.

Arbetet med jämställdhetsintegrering som metod att uppfylla politiska mål behöver kontinuerligt pågå. Det kommunövergripande nätverket har reaktiverats för att dels tillvarata den genomförda uppföljningen av strategin för likvärdig och jämställd medborgarservice dels för att föreslå riktning framgent.

Systematik och uppföljning är viktiga faktorer framöver som, med våra utarbetade processer gör att samsyn kan nås över prioriteringar, insatser eller för att uppmärksamma specifika utmaningar inom området social hållbarhet. Vi ska fortsättningsvis nyttja Rådet för trygghet och hälsa som en plattform där vi fortsätter att utveckla samverkan och samarbete mellan olika aktörer, och som en resurs vad gäller att identifiera behov och att föreslå olika riktade insatser inom fokusområdet.

Den pågående pandemin präglar fortfarande kommunens verksamheter, även om det under perioden skett en kontinuerlig återgång, utifrån de stegvisa lättnader i tidigare restriktioner som meddelats av Folkhälsomyndigheten. Det är dock viktigt med en fortsatt ökning av vaccinationsgraden i Boden, då uppföljningar visat på betydande skillnader mellan olika medborgargrupper. Lovvärt är ett antal vaccinationsinformatörer som arbetar med riktad information till nyanlända om viruset, om smittspridning och om vaccination. De är också stöd i själva besöket på vaccinationscentralen.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

När det gäller effekter av smittbegränsande åtgärder relaterat till olika medborgargrupper pågår flertalet studier. En större uppföljning i Sverige över perioden maj 2020 till maj 2021 visar att i åldrar 16–84 år rapporteras god allmän hälsa men att lätta stress- och sömnbesvär ökar samt ensamhet i vissa åldersgrupper. Det finns i studien inte statistiskt säkerställda skillnader för nedstämdhet och andelen som uppgav svåra besvär av nedstämdhet, stress eller sömnbesvär låg runt 4–6% vid de olika mätillfällena. Andelen äldre som svarat att de känner sig oroliga för att bli allvarligt sjuka i covid-19 har glädjande minskat.

Det blir viktigt att fortsatt följa nationella och regionala resultat inklusive kommunens egen verksamhetsrapportering. Det kan vid delåret konstateras att verksamheterna på olika sätt riktat åtgärder och prioriterat framåtsyftande åtgärder för att bidra till de mål som finns i fokusområdet. Det kan också konstateras att den stora volym av förebyggande och hälsofrämjande arbete är en framgångsfaktor samt våra verksamheters förmåga att fånga upp de individer eller grupper som är i behov av insatser. Delårsrapporteringen visar också att bred samverkan är en ytterligare framgångsfaktor då individens och grupperns hälsa och välmående påverkas av sociala relationer, levnadsvanor, livsvillkor samt samhällseliga förutsättningar och att de olika lagren av förutsättningar påverkar varandra.

Samhällsbyggande

Den största huvudprocessen i kommunen handlar om samhällsbyggandet och utgör därför ett eget fokusområde. Fokusområdet innehåller flertalet delprocesser kring framförallt byggandet och förvaltningen av infrastruktur, bostäder samt den fysiska strukturen för kommunal service. En utgångspunkt är att hela Boden ska leva, dvs resurser till samhällsbyggande och samhällsplanering ska fördelas till såväl landsbygd som till tätort för att skapa likvärdiga förutsättningar till utveckling och tillgång till kommunal service. Bodens kommun ska vidare vara en föregångare när det gäller omställningen till ett långsiktigt hållbart samhälle.

Vad gäller bostäder är det inom fokusområdet hög prioritet på nyproduktion i såväl centrala lägen som på landsbygden, samt på tillgänglighetsaspekter. Det är vidare viktigt med en utveckling av hållbara och trygga boendemiljöer med god boendeservice, som i sin tur ger förutsättningar för hälsosamma val. Det egna fastighetsbeståndet i Bodens kommun ska präglas av tillgänglighet, effektivt resursutnyttjande samt ett långsiktigt miljötank med lågt klimatavtryck.

En väsentlig del av fokusområdet är de delprocesser som omfattas av kommunens aktualitetsprövade översiktsplanepaket. Inom dessa processer är det viktigt att fortsätta att utveckla medborgardialoger, samverkan mellan olika aktörer och hantering av mål- och intressekonflikter inom samhällsplaneringen. Fokusområdet innehåller även den fysiska strukturen avseende kommunal service, dvs skolor, boenden och lokaler inom vård- och omsorgsområdet, såväl befintliga som planerade och kommande nyproduktion. Området omfattar även anläggningar och strukturer som möjliggör aktiviteter inom framförallt idrotts- och kultursektorn. Vidare omfattas framtagandet av mark- och planberedskap och säkerställandet av resurser samt ändamålsenlig och robust infrastruktur, som möjliggör nya etableringar av företag och verksamheter främst inom de utpekade tillväxtområdena. Även i detta arbete ska möjligheterna kring utveckling av områden som är såväl stadsnära som på landsbygden belysas.

Resursförsörjning i form av vatten, avlopp, fjärrvärme, el och bredband är andra viktiga delar av fokusområdet. Inom dessa delområden handlar det främst om att säkerställa en säker och robust leverans inom hela kommunen, samt om en fortsatt utvecklad samverkan mellan kommun, kommunala bolag och andra aktörer för att säkerställa en fortsatt utbyggnad och leverans till rimliga priser.

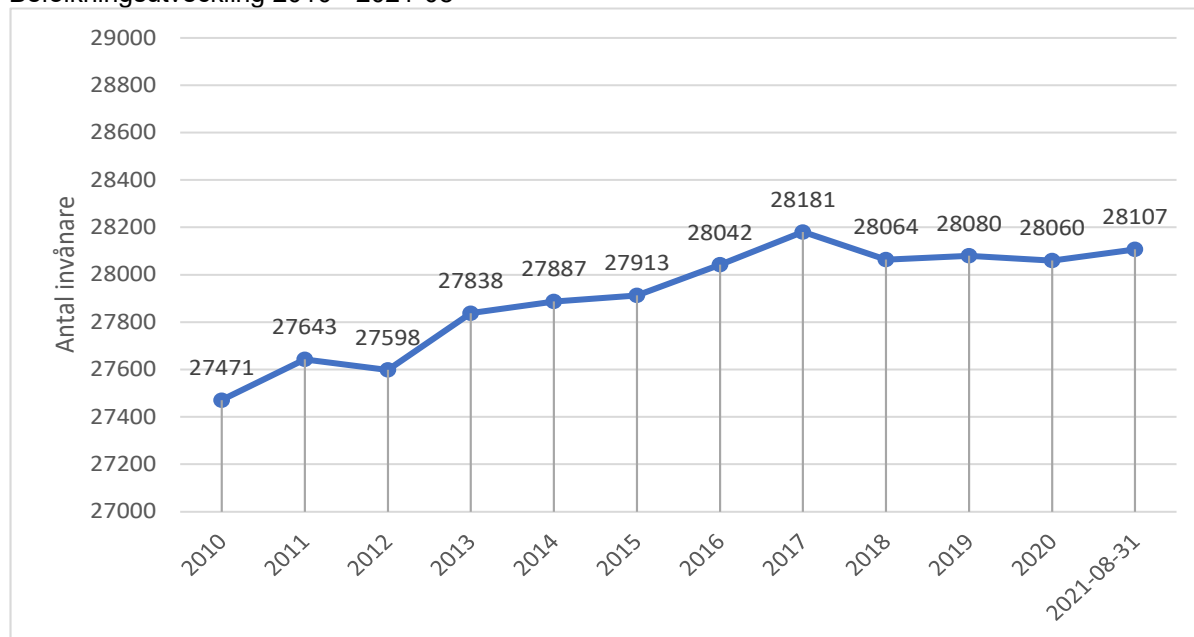
Avslutningsvis innehåller fokusområdet även kommunikationer, exempelvis i form av lokaltrafik och annan kollektivtrafik. Området omfattar en fortsatt utveckling av lokaltrafiken, förutsättningar för ett hållbart resande samt ökade möjligheter till regionförstoring och arbetspendling.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling 2010 - 2021-08

År 1993 hade Boden en folkmängd på 30 570 invånare och sedan dess har befolkningsutvecklingen varit vikande fram till och med år 2009. Från år 2010 har befolkningen ökat med 636 personer fram till slutet av år 2020 och det var då 28 060 invånare i kommunen. Befolkningsprognosen antar en folkmängd på 28 100 invånare år 2021, en folkökning på 40 personer från år 2020. Preliminärt har befolkningen ökat med 47 personer sedan årsskiftet, därmed ligger befolkningmängden just nu över prognosens antagande för år 2021 med 7 personer.

Födelsenettet för året är -32, 193 födda och 225 döda. Flyttnettot i år är positivt med +33 personer. Inflyttningen från annat land är fortfarande lågt jämfört med tidigare år, men har ökat från föregående års låga siffror. Hittills i år har 173 personer flyttat in från annat land och 27 personer har flyttat till annat land vilket ger ett flyttnetto mot annat land på +146 personer, förra året var flyttnettot mot annat land för motsvarande period +74 personer. Inom länet är flyttnettot +10 och mot annat län -123, ifjol var flyttnettot för motsvarande period +23 inom länet och -104 mot annat län.

Väsentliga händelser och analys av måluppfyllelse

Hela kommunen ska leva – stad och landsbygd har likvärdiga förutsättningar för utveckling samt tillgång till kommunal service

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Av de totalt tio framgångsfaktorer som relaterar till målet bedöms till delåret sex bidra i stor omfattning till måluppfyllelsen. Övriga framgångsfaktorer bedöms bidra till viss del.

En mycket viktig förutsättning för att hela kommunen ska leva är fortsatt utvecklingen av servicepunkterna i Harads, Gunnarsbyn och Unbyn. Här finns nu etablerade, väl fungerande processer med god service till näringsliv och medborgare. Tack vare att kommunen lägger ut uppdrag till servicepunkterna skapas goda förutsättningar för kreativa lösningar som utgår från bygdens egna förutsättningar och behov. Under 2021 har ett antal företagsfrukostar genomförts vid de olika servicepunkterna i syfte att stärka delaktighet och näringslivsutveckling i hela kommunen.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

syftar till att öka medvetenheten om betydelse av en tillgänglig boendemiljö, vilket bland annat innebär aktiviteter i samverkan med byggherrar och insatser inom bygglovsprocesser.

Indikator	2019	2020	2021-08	Kommentar
Antal lediga tomter för småhus	25	28	17	
SCB:s medborgarundersökning, Nöjd-Region-Index, fråga kring hur man ser på möjligheterna till att hitta bra boende.	6,0	6,1		Medelvärde samtliga kommuner 5,7
	Kvinnor 5,8	5,8		
	Män 6,1	6,2		
Vakansgrad (lediga lgh, andel %)	1,0	0,6		
SCB:s medborgarundersökning, Nöjd-Region-Index, fråga kring utbudet av olika typer av boendeformer	5,8	6,0		Medelvärde samtliga kommuner 5,4
	Kvinnor 5,7	5,9		
	Män 6,0	6,1		

Vid upprustning av befintliga, och vid planering av nya bostadsområden är goda förutsättningar säkerställda för utveckling av trygga och trivsamma boendemiljöer samt för hälsosamma och hållbara val

Utfall

Prognos

Till målet kopplas åtta framgångsfaktorer för 2021. Av nämndernas uppföljning kan det konstateras att fyra bedöms bidra till måluppfyllelse i stor omfattning och fyra i mindre omfattning. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

Flera av insatserna som utförs i anslutning till målet handlar om planer, planberedskap och att implementera hållbarhetsanalyser och bedömningar av trygghet och folkhälsa i kommunens planer. Uppföljningar visar att planerna har utvecklats och innehåller konsekvensbedömningar för folkhälsa och trygghet. Utöver det pågår även ett utvecklingsarbete för att säkerställa att sociala förutsättningar inkluderas i förstudier till detaljplaner eller exploateringar. Dessa insatser är en viktig förutsättning för att på sikt ha hälsosamma och hållbara boendemiljöer som uppfattas som trygga och trivsamma.

Ytterligare en aktivitet som pågår för att nå måluppfyllelse är framtagandet av ett stadsmiljöprogram, där syftet är ökad attraktivitet genom utformning och gestaltning av utemiljöerna. Utformningen av programmet är ett partsgemensamt centrumutvecklingsarbete som sker i samverkan med ett flertal samhällsaktörer och som formellt kommer att samrådas under våren 2022. En viktig del i utvecklingsarbetet är att det sker i samverkan och dialog, så att synpunkter tas om hand redan i planeringsstadiet.

Ett tydligt och strukturerat arbete pågår med att utifrån beslutade utvecklingsplaner planera ny-, om- och tillbyggnation av förskolor och skolor som på sikt verkar för integration och inkludering. För att hantera effekterna av den bostadssegregation som finns i kommunen behöver förskolornas och skolornas undervisning utvecklas så att den är välplanerad, varierande och ger likvärdiga förutsättningar för alla elever, oavsett skola. Ett nystartat nätverk ska arbeta i två år med att hitta framgångsrika arbetssätt och metoder för att minimera effekterna av den segregation som finns.

Boendeutredningarna inom både äldreomsorgen och funktionshinderområdet beaktas och följs i alla strategiska beslut, vilket också säkerställer goda förutsättningar att nå målsättningen.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2019	2020	Kommentar
SCB:s medborgarenkät, Nöjd-Region-Index, frågan kring hur man ser på hur trivsamt bebyggelsen är	6,8	6,7	Medelvärde samtliga kommuner 6,6
	Kvinnor 6,9	6,8	
	Män 6,7	6,7	

I hela Bodens kommun finns en robust och hållbar infrastruktur för kommunal service, resursförsörjning och kommunikationer.

Utfall

Prognos

Kopplat till målet kring hållbar infrastruktur för kommunal service, resursförsörjning och kommunikationer finns fem framgångsfaktorer, varav två bedöms bidra till stor del till att nå målet inom planperioden. Tre bedöms för 2021 bidra till viss del.

Ett flertal aktiviteter kopplade till målet är under genomförande där syftet är att säkerställa kommunens försörjning av materiella tillgångar och infrastruktur. Exempelvis har en aktualisering av översiktsplan genomförts och den kommunövergripande arbetsgrupp som arbetar med dagvatten fortsätter med att ta fram förslag till inriktning och nytt behandlingssteg. Inventering av status på gator är genomförd och till 90 % färdigställd. Den leder till att beläggning av prioriterade avsnitt sker och visar också på ett behov av stora årliga underhållsåtgärder på befintliga gator och vägar för att successivt förbättra standarden.

Utöver det pågår framtagandet av en underhållsplan för fritidsfastigheter där ett system och en metod för förebyggande underhåll implementeras under 2021. Ett antal lokalförsörjningsplaner har upprättats i samverkan mellan flera förvaltningar för att säkerställa kommunens tillgång till och status på fastigheter.

Arbetet med att utveckla Svartbyn Industrial Park har fortsatt tillsammans med Bodens Energi, Vattenfall och H2GS.

Inom ramen för socialnämndens framgångsfaktor avseende en trygg och säker omsorg, har man under inledningen av 2021 fortsatt arbetet med utvecklingsprojektet ”God och nära vård”. Här har även en länsgemensam målbild arbetats fram som ska bidra till hållbarhet och utveckling av sättet att tillhandahålla kommunal service på.

Indikator	2019	2020	2021-08	Kommentar
Antal VA-läckor	32	31	19	
Hushåll med tillgång till fast bredband 100 Mbit/s, andel, fördelat på tätbebyggt respektive glesbebyggt område.	91,3 % respektive 28,7 %	90,3 % respektive 27,8 %		
SCB:s medborgarenkät, Nöjd-Medborgar-Index, fråga kring vad man anser om sin kommuns vattenförsörjning.	8,6	8,5		Medelvärde samtliga kommuner 8,1
	Kvinnor 8,7	8,8		
	Män 8,5	8,4		

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

I Bodens kommun finns attraktiva och ändamålsenliga verksamhetsområden för nya etableringar inom utpekade tillväxtområden, såväl stadsnära som på landsbygden

Uppfyllt

Prognos

Två nämnder adresserar målet med totalt två olika framgångsfaktorer, där den ena bedöms bidra i stor omfattning och den andra i viss omfattning till måluppfyllelsen.

Fortsatt stort fokus har varit på strategiska markförvärv och detaljplanläggning, framför allt för verksamhetsområden i Svartbyn Industrial Park. Boden Cleantech Center och Boden plug and play. Genomförd uppföljning visar betydelsen av att de långsiktiga strategierna för mark- och vattenanvändningen är aktuella, med koppling till framtagande av detaljplaner och markförvärv. Uppföljningen visar också betydelsen av att samverkan sker mellan aktörer, kommunen och kommunala bolag. Här finns flera goda exempel i den väl utvecklade samverkan mellan olika förvaltningar, Bodens Energi AB, Bodens Utveckling AB, Boden Business Park AB och externa parter som gör att målet bedöms att vara helt uppfyllt per augusti 2021.

Indikator	2019	2020	2021-08	Kommentar
Markförvärv, antal hektar	300	75	63	

Bodens kommun har ett hållbart fastighetsbestånd med avseende på klimatavtryck, drifts- och underhållsfaktorer, tillgänglighet och inkluderande miljöer

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Det finns fem framgångsfaktorer kopplade till målet, och per augusti 2021 bedöms en bidra till måluppfyllelse i stor omfattning, tre i viss omfattning och en inte alls. För den sistnämnda är förklaringen att efterlevnaden av 1-procentsregeln ännu inte kommit igång.

Ett systematiskt energieffektiviseringsarbete sker löpande där de stora fastighetsobjekten är genomgångna och åtgärder har vidtagits för minskad energianvändning. Åtgärderna har fått önskad effekt med minskad energianvändning och färre felanmälningar som resultat. Nu pågår en genomgång av mellanstora och mindre objekt. Elförbrukningen i alla fastigheter för perioden januari-juni 2021 var 4,0 milj kWh, vilket visar att trenden med en svagt minskad förbrukning fortsätter. Däremot har elförbrukningen i specialfastigheter minskat tydligt till 1,3 milj kWh, vilket huvudsakligen beror på coronapandemin och starkt begränsade öppethållande av framför allt Nordpoolen och ishallen.

Den anläggningsutredning som gjorts i samarbete med STIMO, där det framgår vilka anläggningar som i framtiden ska byggas om, renoveras eller avvecklas, har utvecklats i dialog med föreningar och andra som nyttjar de befintliga anläggningarna. Utredningen är beslutad av fullmäktige och finns hos samhällsbyggnadsnämnden för fortsatt planering. För att i ett långsiktigt perspektiv nå hållbarhet och minska drifts- och underhållskostnader är det viktigt att det fortsatta arbetet med planering och genomförande utifrån anläggningsutredningen blir verklighet. Det behöver också tydliggöras vilka anläggningar som ska utvecklas eller avvecklas.

För att ytterligare bidra till måluppfyllelse behöver det arbete som påbörjats för att utveckla förskolor och skolor till tillgängliga och inkluderande miljöer fortsätta. Aktiviteterna styrs här till största del av de utvecklingsplaner som finns för de olika skolformerna.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2019	2020	2021-08	Kommentar
Elförbrukning i fastigheter, kWh/m ²	56	52		
Fjärrvärmeförbrukning i fastigheter, kWh/m ²	109	104		
Kostnad för löpande underhåll, kr/m ²	65	95	35	

Rekommendationer

De kommande åren handlar det generellt sett om att fullfölja de insatser som påbörjats inom de olika framgångsfaktorerna och målområdena. Stort fokus bör även fortsättningsvis vara på att ge stad och landsbygd likvärdiga förutsättningar för utveckling och tillgång till kommunal service. Ett fortsatt framgångsrikt planarbete och kommunövergripande samverkan i genomförandet av översiktsplaneringens inriktningar är en annan insats som är helt avgörande för fokusområdets utveckling. Den goda planberedskapen med alla dess olika delar måste upprätthållas och utvecklas, tillsammans med fortsatta insatser kring klimatanpassning. Det är även väsentligt att det proaktiva och hittills framgångsrika arbetet med att kunna erbjuda verksamhetsområden för etableringar även fortsättningsvis är prioriterat för att kommunen ska lyckas med den omfattande samhällsomställning som ska genomföras.

Kommunens infrastruktur och fastigheter har ett mycket stort reinvesteringsbehov och det är utmanande att dels möjliggöra finansiering till detta och att genomföra investeringar samtidigt som verksamhet ska kunna bedrivas i fastigheterna och anläggningarna. I enlighet med försäljningen av Medborgarhuset, kan det även i framtiden finnas anledning att göra ytterligare analyser avseende fastigheter och anläggningar som skulle kunna ägas av andra än kommunen.

Det fortsatta arbetet med VA-planen och därtill kopplade åtgärder bör vara prioriterat, tillsammans med fullföljandet av utbyggnaden av de nya verksamhetsområdena i Kusån/Kusön och Storklinten. Vidare måste den goda tillsynen av fastigheter och anläggningar, som i dagsläget återspeglas i de goda betyg som kommunen får i olika uppföljningar fortsätta.

Inom planperioden måste arbetet lyckas med att utveckla trygga och attraktiva boendemiljöer, samt bryta den i delar av kommunen segregerade bostadssituationen. Anledningarna till detta är många och hänger samman med förbättrade förutsättningar för barn och ungdomar att lyckas i sin skolgång. I hela detta arbete måste samverkan med de privata fastighetsägarna samt inte minst med aktörer inom idéburen sektor utvecklas.

Den uttalade strategin kring att utveckla omsorg och vård i hemmet kräver vidare att ändamålsenliga och tillgängliga bostäder säkerställs samt att satsningar på hemtjänst och trygghetsboenden i olika former lyckas.

Kompetensförsörjning, sysselsättning och näringslivsutveckling

Fokusområdet kompetensförsörjning, sysselsättning och näringslivsutveckling innehåller flera delområden som i de flesta fall inte hör till den lagstyrda kommunala verksamheten, utan utgörs istället av en mängd olika insatser som oftast inte är drivna av lagar och regelverk men samtidigt helt avgörande för en kommuns utveckling.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Strukturer och möjligheter till ett livslångt lärande är en del av fokusområdet. Med detta menas bland annat ett varierande utbud av utbildning inom exempelvis vuxenutbildning, yrkesutbildning, folkbildning och goda möjligheter till fortbildning och kompetensutveckling i arbetslivet och i livets alla skeenden. Möjligheter till validering och värdering av informell och icke formell kompetens är ett ytterligare inslag. Förutom utbud av och tillgång till olika former av utbildning, är möjligheter till finansiering och deltagande i utbildning förutsättningar för ett livslångt lärande. Det innebär bland annat att allt fler utbildningar måste tillgängliggöras via metoder, pedagogik och teknik som inte är beroende av vissa tider och/eller fysisk närvaro i ett klassrum. Vad gäller utbud av utbildning, kompetenshöjande insatser samt möjligheter till yrkesväxling är det av särskild vikt att alla dessa insatser har en tydlig koppling till främst ett lokalt och regionalt arbetsmarknadsbehov. En ytterligare framgångsfaktor för att lyckas med såväl långsiktig kompetensförsörjning som en hållbar tillväxt är en fortsatt samverkan med Försvarmakten och de olika verksamheter som finns inom Bodens garnison.

Fokusområdet innehåller också en uttalad strävan kring en höjd utbildningsnivå, med särskilt fokus på att fler personer ska ha lägst gymnasieutbildning.

Ett annat delområde är möjligheten till arbete och sysselsättning, där det även finns uttalade målsättningar kring minskad arbetslöshet. Detta omfattar bland annat en fortsatt samverkan mellan kommunen, arbetsförmedlingen, näringsliv och andra aktörer som är aktiva inom detta område. Vidare krävs en fortsatt utveckling av möjligheter till praktik, lärlingsplats och andra arbetsmarknadsinsatser som återfinns i såväl det lokala som nationella utbudet av olika åtgärder.

Ett viktigt innehåll i fokusområdet är även det interna arbetet kring arbetsgivarvarumärke och den egna kompetensförsörjningen i Bodens kommun. Detta område är komplext och består av många olika delar, exempelvis arbetsmiljö, lönepolitik samt hur vi stärker bilden av Bodens kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Vidare innehåller fokusområdet processer och insatser som ska bidra till näringslivets utveckling, och inte minst till en fortsatt diversifiering, innovation och tillväxt inom främst de utpekade tillväxtområdena. En stor del av detta arbete sker i nära samverkan med företag, företagargrupper och Bodens utveckling AB, inte minst de insatser som riktas mot att få nya företag att etablera verksamhet i Bodens kommun. Delområdet innehåller även en fortsatt utveckling av olika kommunala stöd- och beslutsprocesser som bidrar till att företag kan bedriva och utveckla sin verksamhet. En mycket viktig del i detta är politikernas och tjänstemäns attityder till företagande, bemötande av företag och företagare samt viljan att stödja entreprenörskap i såväl offentliga som i privata verksamheter. Samtidigt står kommunen inför en stor kommande etablering som förväntas leda till en stark tillväxt och samtidigt som stora delar av samhället och utbudet av den kommunala servicen kommer att påverkas. Då arbetet ännu är i en uppstartsfas har effekterna inte kunnat beaktas i denna plan. För att möta expansionen och inte tvingas till kortsiktiga neddragningar inom verksamheterna budgeteras negativa resultat även i denna plan. I nuläget budgeteras därför för ett nyttjande av avsatta reserver

Väsentliga personalförhållanden och händelser

Anställda per augusti

	2021	2021	2021	2020	2020	2020	2019	2019	2019
	Alla	Kvinnor	Män	Alla	Kvinnor	Män	Alla	Kvinnor	Män
Anställda, antal tillsvidare	2071	1560	511	2 083	1 569	514	2 162	1 637	525
Anställda, antal visstid	259	177	82	281	188	93	276	193	83
Anställda, antal timavlönade	732	415	317	1 275	782	493	1 311	797	514
Anställda, andel tillsvidare heltider	83,1	82,4	85,5	81,4	80,2	84,8	78,4	76,3	84,8

Andelen tillsvidareanställda med heltid har ökat från 78,4% i augusti 2019 till 83,1% 2021 i augusti. I Socialnämnden har andelen tillsvidareanställda med heltid ökat från 56,2% år 2019 till 66,3% 2021.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Införandet av rätten till heltid fortsätter och är en del i nämndens ökning av andel medarbetare som arbetar heltid. Andelen timavlönade har successivt minskat och är också en följd av heltidsinförandet.

Personalomsättning per augusti

	2021			2020			2019		
	Alla	Kvinnor	Män	Alla	Kvinnor	Män	Alla	Kvinnor	Män
Personalomsättning, %	6,7	6,0	8,8	3,6	3,8	3,1	4,5	4,1	5,5
Personalomsättning, exkl pension/sjukersättning, %	4,7	4,3	5,8	3,7	3,9	3,3	4,7	4,4	5,5

Antalet medarbetare som slutat sin anställning har varierat lite upp och ner sedan 2019. Till och med augusti 2021 har 140 medarbetare slutat sina tillsvidareanställningar, varav 33 har avgått i pension. Antalet nyanställningar har också varierat över de senaste åren, 2019 anställdes 127 medarbetare och under året 2020 anställdes 74 medarbetare. En orsak som påverkat minskningen av antalet nya anställningar 2020 var den pågående omorganisationen med det sparkrav som förvaltningarna hade inom ledning och administration samt det rekryteringsstopp som vidtogs då. Hittills under 2021 har 100 nya medarbetare anställts. Ingången i 2021 var att flera av de vakanshållna befattningarna 2020 blev nya rekryteringar och anställningar.

Påbörjade rekryteringar – antal tillsvidaretjänster tom augusti

Förvaltning	2021	2020	2019
Arbetsmarknads- & utbildningsförvaltningen	62	55	73
Kommunledningsförvaltningen	13	5	13
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8	3	8
Socialförvaltningen	36	18	34
Totalt Bodens kommun	119	81	128

Antalet rekryteringar till och med augusti 2021 är jämförbart med 2019.

Sjukfrånvaro januari-augusti 2021

	Sjukfrv %, ack valt kalenderår	Korttidssjukfrv %, ack valt kalenderår	Långtidssjukfrv %, ack valt kalenderår	Sjukfrånvaro >59 dagar %, ack valt kalenderår
Åldersintervall	5,45%	2,88%	2,60%	1,66%
<=29	4,06%	3,05%	1,00%	0,33%
30 - 49	4,75%	2,86%	1,91%	1,06%
50 -	6,51%	2,86%	3,71%	2,63%

	Sjukfrv %, ack valt kalenderår	Korttidssjukfrv %, ack valt kalenderår	Långtidssjukfrv %, ack valt kalenderår	Sjukfrånvaro >59 dagar %, ack valt kalenderår
Alla kön	5,45%	2,88%	2,60%	1,66%
Kvinnor	5,98%	3,03%	3,00%	1,93%
Män	4,09%	2,51%	1,57%	0,99%

Perioden till och med augusti 2020 var sjukfrånvaron högre än den varit på flera år och uppgick till 6,0 %. Under samma period 2021 har sjukfrånvaron minskat till 5,4%. Under 2021 påbörjades vaccination

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

av befolkningen och kommunens verksamheter har noga följt Folkhälsomyndighetens restriktioner. Detta tillsammans har med all sannolikhet varit det som påverkat att sjuktalen minskar. Både den totala sjukfrånvaron och korttidssjukfrånvaron visar på en minskning. Under augusti månad låg sjuktalet på 3,49 %, vilket är en stor förbättring jämfört övriga månader det senaste året. Förbättringarna sker inom alla förvaltningar, kön och åldrar.

Bedömning och analys av måluppfyllelse

I Boden finns en etablerad och tillgänglig infrastruktur och goda förutsättningar för det livslånga lärandet	Utfall	Prognos
--	--------	---------

Målet bedöms som uppfyllt, och samtliga tre framgångsfaktorer för verksamhetsåret bedöms till stor del bidra till måluppfyllelse på sikt.

Lärcentrum har genom samarbetet i femkanten upphandlat ett stort och brett utbud av yrkeskurser via externa leverantörer. Det ger Bodens kommuns invånare möjlighet att ta del av utbildning inom många olika yrkesområden. De externa leverantörerna har förutsättningar för att snabbt ställa om och anpassa sitt utbud efter de utbildningar som efterfrågas. Utbildningar som kommunen tillhandahåller i egen regi, i kombination med det upphandlade utbudet hos externa leverantörer, gör att det via vuxenutbildningen i Boden finns en etablerad och tillgänglig infrastruktur som erbjuder mycket goda förutsättningar för det livslånga lärandet. Dessutom finns en bred bas av grundläggande och gymnasiala kurser i egen regi. Inför pågående och kommande företagsetableringar är det viktigt med en god kontakt med näringslivet och att utifrån nya behov med kort framförhållning kunna tillhandahålla relevanta utbildningar, vilket redan fungerar väl.

Lika väsentligt är att all utbildning som redan finns tillgänglig också får fortgå, då kompetensbristen idag är stor inom många branscher, framför allt inom vård och omsorg. För att fler ska kunna tillgodose sina behov av utbildning pågår en ständig utveckling av nya arbetssätt med fokus på lärande. Ett exempel på det är arbetsplatsnära lärande, där det handlar om att fånga upp den kunskap som sker på arbetsplatser och omsätta den till kunskapskrav i kursplaner. Konceptet är under utveckling, men har hittills varit framgångsrikt och får ses som ett mycket bra komplement för att kunna erbjuda möjligheter till livslångt lärande.

Ett fortsatt utvecklingsområde är utbildningsmöjligheter och förutsättningar för personer med funktionsnedsättning, som har en mer utsatt ställning i arbetslivet och i samhället. Därför är det särskilt viktigt att fortsätta förbättra möjligheter till livslångt lärande för dem.

Väl inarbetade samarbeten mellan biblioteksverksamheten, Forsvarsmuseet och skolor, föreningar och allmänheten bidrar också till goda förutsättningar då många av de utställningar som visas har en koppling till de olika ämnesområden som studeras.

Inom kommunen är strategisk kompetensförsörjning, inte minst för identifierade bristyrken, prioriterat. Ett arbete pågår med att uppdatera befintliga kompetensförsörjningsplaner och aktivitetsplaner så att de anpassas till nuläge och utifrån förutsättningar som förväntas kommande 5-årsperiod.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Indikator	2019	2020	Kommentar
SCB:s medborgarenkät, fråga kring tillgång till övrig (exklusive högskola/universitet) utbildning (folkhögskola, kvalificerad yrkesutbildning, vuxenutbildning m m).	6,9	6,9	Medelvärde för samtliga kommuner 6,6
	Kvinnor 7,0 Män 6,9	7,0 6,9	
Antal program inom Fyrkantens gymnasium	21	21	

Andelen invånare i Bodens kommun med lägst gymnasial utbildning har ökat

Utfall

Prognos

Målet adresseras av en framgångsfaktor inom utbildningsnämndens område. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

I Bodens skolor finns elever som har svårt att fullfölja sin utbildning genom grundskolan och gymnasiet. Andelen invånare i åldersgruppen 25-64 år med gymnasial utbildning har minskat sedan 2019. Däremot är den negativa trenden gemensam för hela Sverige då medelvärdet för riket och för liknande kommuner också försämrats, vilket kan innebära att det kan vara en följd av Coronapandemin och försvårade förutsättningar till gymnasiala studier.

Både grundskola och gymnasiet deltar i en processutbildning som arrangeras av Sveriges kommuner och regioner. Under projektiden har arbetet fokuserat på en F-6 skola, de två högstadieskolorna och gymnasieskolan. En huvudmannaplan är framtagen för arbetet med målsättningen att alla elever i åk 9 har gymnasiebehörighet för nationellt program och att alla elever i gymnasiet ska ha fullföljt sin utbildning inom 3 år. Det är för tidigt att se någon effekt av arbetet ännu, men under 2021 riktas ett särskilt fokus mot elevers närvaro.

Vuxenutbildningen bidrar till att vuxna kan färdigställa en hel gymnasieutbildning som inte blev av tidigare och på så vis förbättras måluppfyllelsen om att andelen invånare i kommunen med lägst gymnasial utbildning ökar.

Indikator	2019	2020	Kommentar
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel	70,2	72,5	Medelvärde för riket, 69,9
	Kvinnor 76,0 Män 65,6	75,2 69,9	
Invånare 25-64 år med gymnasial utbildning, andel	50,6	50,3	Medelvärde för riket 42,4
	Kvinnor 43,5 Män 57,2	43,1 57,0	

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Boden har en ungdomsarbetslöshet (18 - 24 år, andel av befolkning, öppet arbetslösa) som är under genomsnittet i riket

Utfall

Prognos

Målet adresseras inte av någon framgångsfaktor, men en mängd aktiviteter, framför allt inom kommunledningsförvaltningens och arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens område, bedöms bidra till måluppfyllelsen. Målet är helt uppfyllt för perioden januari – augusti 2021.

Arbetslösheten för ungdomar 18-24 år, har sjunkit något igen och jämfört med siffrorna för juni ifjol har den minskat från 11,1% till 9,5% i Boden, Norrbotten 8,5% och riket 10,3%.

Effekterna av Coronapandemin, med efterföljande påverkan, har med stor tydlighet skapat negativa konsekvenser på arbetsmarknaden. I det allvarliga läge som råder hamnar framför allt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden än längre bort. Särskilt utsatta blir också ungdomar och utrikesfödda.

Det spås även ske en strukturomvandling på arbetsmarknaden. En omvandling mot ökad digitalisering och automatisering som förmodligen ändå skulle ha skett men som i och med Coronapandemin påskyndas. En del av de jobb som försvinner kommer därför inte heller tillbaka. Detta medför att vissa personer inte längre kommer ha de kompetenser som efterfrågas för de nya jobben. Redan nu ses en ökad tillströmning till vuxenutbildningar som lösning på arbetslöshet och som väg mot nya arbetsområden med ökad kompetens.

Arbetsförmedlingens strukturomvandling med fortsatt lokal frånvaro i Boden har bidragit till ytterligare svårighet för bodensare i behov av myndighetens stöd och service. Under 2021 har därför olika insatser inom främst kommunens Jobbcenter intensifierats. Statens servicecenter kommer delvis att ersätta Arbetsförmedlingens frånvaro.

Indikator	2019	2020	Kommentar
Öppet arbetslösa 18 - 24 år, årsmedeltal 2020, andel	3,6	4,7	Medelvärde för riket, 6,1
	Kvinnor 3,5	3,7	
	Män 6,6	6,4	

Andelen öppet arbetslösa av befolkningen, 16 - 64 år, är under genomsnittet för riket

Utfall

Prognos

Målet adresseras av tre framgångsfaktorer och bedöms helt uppfyllt per augusti 2021. Sett till arbetslöshetsstatistik per juni 2021 har arbetslösheten sjunkit med ca en procentenhet jämfört med juni 2020 och därmed är kommunen tillbaka på liknande siffror som innan pandemin, dvs 6,6 procent. Arbetslösheten i Norrbotten uppgår till 6 % och i riket till 7,9%.

2021 har hittills varit ett riktigt svårt år till följd av både pandemi och arbetsförmedlingens reformering. Just nu är det stopp vad gäller beslut från Arbetsförmedlingen för extratjänster och introduktionsjobb. Detta, i kombination med att JobbCenters hela budget för övriga subventionerade anställningar är intecknad, medför att flera av de som finns i arbetsmarknadspolitisk anställning kommer få avsluta sina tjänster under hösten då inga förlängningar blir aktuella. Då många av dessa inte har upparbetad A-kassa kommer trycket på försörjningsstöd troligen öka. Utifrån nuvarande läge är det viktigt att den pågående statliga utredningen om hur kommunen kan vara en kompletterande aktör till Arbetsförmedlingen eller hur samarbete ska ske med redan upphandlande kompletterande aktörer färdigställs och kommer med tydliga riktlinjer som kommunen kan arbeta vidare utifrån.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Bortsett från årets utmaningar har en del arbete genomförts som förväntas ge positiv effekt. Bland annat har en genomlysning genomförts i syfte att se över möjligheter att på ett hållbart sätt ta in arbetsmarknadsanställningar. Ett försök har också genomförts med ett samarbete mellan flera olika förvaltningar för att erbjuda personer med försörjningsstöd svenskundervisning samtidigt som de får praktikplatser inom olika verksamheter. Genom ESF-projektet Växtzon oändlig har ett samarbete genomförts med STIMO kring gruppen som uppbär ekonomiskt bistånd. Trots ett bra samarbete i kommunen finns behov av ytterligare insatser för att fler arbetsställen ska öppna upp och ta emot personer som är på väg mot ett reguljärt arbete och egen försörjning.

Indikator	2019	2020	Kommentar
Öppet arbetslösa 16 - 64 år, årsmedeltal 2020, andel	3,2	3,9	Medelvärde för riket, 4,9
	Kvinnor 2,8	3,4	
	Män 3,5	4,4	

I utbudet av utbildningar och andra kompetenshöjande insatser har det lokala och regionala arbetsmarknadsbehovet särskilt beaktats

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt, och under 2021 adresseras målet av en framgångsfaktor vid arbetsmarknads- och utbildningsnämnden.

I och med de aviserade företagsetableringarna i Boden har behovet av att kartlägga och utveckla de lokala och regionala arbetsmarknadsbehoven kraftigt förstärkts. Det gäller såväl indirekta som direkta arbetstillfällen med anledning av till exempel H2 Green Steels etablering av ett stålverk. De direkta behoven av arbetskraft är de kompetenser som stålverket behöver till sin industri och de indirekta är behovet av exempelvis kompetenser till vård, skola och omsorg. En grundlig kartläggning av arbetsmarknadens och näringslivets kommande behov är mycket viktig att genomföra för att kommunen effektivt ska kunna organisera och planera för utbildningsinsatser.

För att kartlägga och utveckla arbetsmarknadsbehoven har ett gemensamt projekt initierats tillsammans med Luleå kommun. I samarbete med Luleå Tekniska Universitet ska en kartläggning av de lokala och regionala arbetsmarknadsbehoven genomföras, i en inledande fas. Med det som utgångspunkt ska sedan planer för ett fortsatt arbete för att möta de behov som finns fastställas. Tillsammans med större delen av övriga kommuner i Norr- och Västerbotten, deltar Boden i en samordnad inventering av näringslivets behov av yrkeshögskolekompetens. Genom detta arbete får vi en bättre bild av kommunernas behov inom yrkeshögskola och kan således bli bättre kravställare gentemot utbildningsleverantörer. Pandemins förändrade arbetssätt kommer förmodligen också att snabba på en annan typ av omställning inom olika branscher, vilket kommer att kräva andra eller helt nya kompetenser.

Genomförda kartläggningar av arbetskraftsbehov visar att det i nuläget råder brist på arbetskraft inom många områden, vilket tydliggör vikten av ovanstående aktiviteter som också är en förutsättning för lyckade etableringar av företag och den samhällsomvandling som Boden står inför.

För närvarande nyttjas ingen indikator för att stärka värderingen av måluppfyllelsen. Under planperioden kommer en sådan tas fram.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Bodens kommun främjar särskilt utveckling för ett diversifierat näringsliv samt insatser inom utpekade områden som definierats i tillväxtprogrammet

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt och tre av fyra framgångsfaktorer bedöms bidra i stor omfattning till att målet kommer uppnås inom planperioden. Den enskilt största anledning till en något lägre måluppfyllelse för halvåret 2021 är Coronapandemin och dess konsekvenser på näringslivsutvecklingen.

Utgångspunkten för näringslivsarbetet har under året, precis som tidigare, varit genomförande av tillväxtprogrammet med fortsatt fokus på de tillväxtområden som förs fram där. Under våren 2021 har en strategi för tillväxtområdet hästnäring arbetats fram tillsammans med representanter för näringen. I och med det nu finns strategier för samtliga fem tillväxtområden och förutsättningarna för att nå ett diversifierat näringsliv inom dessa är väldigt goda.

Inom näringslivsområdet är det H2 Green Steel's besked i februari om etablering av ett fossilfritt stålverk, som sannolikt har haft det största genomslaget under 2021. Beskedet har redan inneburit att ytterligare en mängd företag aviserat intresse kring att etablera sig i Boden, vilket redan nu påverkar arbetet vid flera av de kommunala verksamheterna, men framför allt vid Bodens Utveckling AB och Boden Business Park.

Utvecklingsarbetet vid Boden Business Park går fortsatt vidare och genom ett aktivt etableringsarbete lockas nya företag och utbildningar till Boden i allmänhet och Boden Business Park i synnerhet. Strategin syftar dels till att bygga klustermiljöer där företag genom att finnas i aktuell miljö stärker varandras utveckling direkt och indirekt genom projekt och samarbeten i vardagen, dels att stärka utbildningsutbudet inom prioriterade tillväxtområden för att därigenom locka talanger till Boden.

Under första kvartalet genomfördes en enkätundersökning riktad mot drygt 260 olika företag. Syftet var bland annat att få en bild av hur företagen klarat pandemin samt hur man tänker kring framtiden. Av undersökningen framgår att 35% av företagen har tagit del av stödåtgärder, och att 16% av företagen har permitterat personal. Optimismen bland företagen finns emellertid kvar hos många, och drygt 30% avser nyanställa de närmsta månaderna och 46% av företagen planerar nyinvesteringar under 2021.

Indikator	2019	2020	Kommentar
Nystartade företag, antal	187	162	
Näringslivsklimat enligt Svenskt näringslivs ranking	94	90	

I Bodens kommun finns en levande landsbygd och produktionen av hållbara livsmedel ökar

Utfall

Prognos

Målet bedöms som uppfyllt, och precis som för föregående år finns det två framgångsfaktorer som kopplas direkt till målet. Bägge framgångsfaktorerna bedöms till stor del bidra till måluppfyllelse under planperioden.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Valt arbetssätt vid livsmedelsupphandlingarna med enskilda leverantörsdialoger, varukorgsuppdelning och kravställande ökar möjligheterna för lokala leverantörer att lämna anbud samtidigt som det följer lagstiftarens krav på transparens. Resultatet är väldigt positivt med en andel livsmedel som levereras till kommunen från lokala leverantörer som ökat kraftigt och nu uppgår till 46 %.

Tack vare tillkomsten av marknadsplatsen Nära Mat i centrum har förutsättningarna för att ytterligare stärka den lokala livsmedelsproduktionen och självförsörjningsgraden ökat ytterligare. Utöver det medför även etableringar av gröna elintensiva näringar goda möjligheter till fler producenter och produkter i vårt närområde tack vare tillvaratagandet av spillvärme.

Indikator	2019	2020	2021-08	Kommentar
Ekologiska livsmedel, andel	29,1	26,4	46,0	

Bodens kommun uppfattas som "en" arbetsgivare av sina anställda

Utfall

Prognos

Målet bedöms som delvis uppfyllt och adresseras till största del genom en gemensam framgångsfaktor som finns hos de flesta nämnder och förvaltningar.

De kommungemensamma aktiviteter som pågår, som ett led i att utveckla och stärka ledarskapet på individ- och gruppnivå, syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för alla chefer och medarbetare i Bodens kommun. Här pågår ett framtagande av en plan för arbetet med chefers förutsättningar som ska redovisas till kommunfullmäktige i november. Utöver det pågår också ett arbete med att ta fram och genomföra introduktion till nya chefer, vilket kommer att utvärderas vid årets slut. Introduktionen är en central insats som genomförs för alla nya chefer som på så vis får likvärdiga grunder och kompetensutveckling inom valda områden. Under nästa år kommer fler aktiviteter från planen för chefers förutsättningar att påbörjas och utvärderas. Utöver det kommer även nästa års arbetsgivarbarometer att vara en källa till utvärdering av måluppfyllelse.

Digitala informationstillfällen och inspelade webbsändningar har genomförts i större utsträckning även under 2021. Det bidrar till att chefer och medarbetare har fått samma information.

Uppbyggnaden av information på intranätet fortsätter. Effekten förväntas vara att chefer och medarbetare enklare hittar den information som är gemensam för hela organisationen. Intranätet behöver få ett tydligare fokus som den första informationskanalen.

Bodens kommun har fått beviljat medel från TLO-KL för förebyggande kompetensutvecklingsinsatser. Under 2021 har kompetensutvecklingsinsatserna riktats till chefer och ledningsgrupper i förändringsledning. Orsaken till chefsatsningen har varit att skapa förutsättningar för chefer och ledningsgrupper att omhänderta arbetet med den stora omorganisationen som genomfördes 1 januari 2021. Efterfrågan på utbildningarna och coaching har varit hög vilket gör att insatsen kommer att förlängas till juni 2022.

För närvarande finns ingen indikator kopplad till värderingen av måluppfyllelse, men en sådan kommer tas fram under planperioden. Sannolikt genom en eller flera nya frågor i den årliga medarbetarenkäten.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Inom Bodens kommuns organisation finns bra förutsättningar till utveckling i yrkeslivet samt goda möjligheter att välja olika karriärvägar	Utfall	Prognos
--	--------	---------

En framgångsfaktor kopplar till målet och den bedöms en bidra till viss del till måluppfyllelse.

En relevant faktor för att det ska finnas bra förutsättningar till yrkesmässig utveckling inom Bodens kommuns organisation är att det varje år genomförs medarbetarsamtal där individuella kompetensutvecklingsplaner formuleras och följs upp. Till följd av Coronapandemin har framför allt extern kompetensutveckling till stor del uteblivit eller genomförts digitalt under året, men förhoppningen är att det sker en förbättring vad gäller den delen nu när restriktioner kring resande och träffar lättar. Däremot kvarstår utmaningar i att formulera vad framtiden kräver av kommunens medarbetare, både vad gäller arbetssätt och innehåll.

För närvarande finns ingen indikator kopplad till värderingen av måluppfyllelse, men en sådan kommer tas fram under planperioden. Sannolikt genom en eller flera nya frågor i den årliga medarbetarenkäten.

Rekommendationer

För en fortsatt utveckling inom fokusområdet krävs bland annat fortsatta satsningar inom området attraktiv arbetsgivare. Satsningar på arbetsmiljö, fortbildning, friskvård och möjligheter till karriär och yrkesväxling inom den egna organisationen är alla områden som kan stärka arbetsgivarvarumärket och skapa goda förutsättningar för vår egen kompetensförsörjning. Inom området kompetensförsörjning bör insatserna mot identifierade bristyrken fortsätta och intensifieras.

När det gäller det livslånga lärandet bör befintliga insatser kompletteras med förbättrade möjligheter till yrkesväxling. I detta inryms vidare fortsatt utveckling av utbildningsinsatser som är flexibla och möjliga att tillgodogöra sig på distans. En annan viktig komponent är även utvecklade möjligheter inom validering och bedömning av reell kompetens. Kommunen behöver vidare fortsätta att utveckla fler utbildningsinsatser och metoder för personer med kort eller ingen utbildningsbakgrund.

För en fortsatt utveckling inom fokusområdet behöver en kompetensförsörjningsplan tas fram, som identifierar utmaningarna som Bodens kommun som arbetsgivare står inför kommande år. Vi behöver känna till vad som gör att chefer och medarbetare väljer att stanna kvar i organisationen och vad som attraherar de yrkesgrupper, framför allt inom bristyrken. Det är viktigt för Bodens kommun att fortsätta arbeta strategiskt och i samverkan kring kompetensförsörjning med Luleå kommun och andra aktörer. Värdena som bygger arbetsgivarvarumärket behöver lyftas så att chefer och medarbetare kan bära och kommunicera detta. Chefernas förutsättningar behöver fokuseras då de har en viktig roll för organisationens utveckling och attraktion.

Vidare måste grundskolan utvecklas ytterligare, och därigenom se till att ännu fler elever blir behöriga till gymnasiet. Arbetet med att skapa en likvärdig skola och med att utjämna de skillnader som i dagsläget kopplar an till olika socioekonomiska förutsättningar och bakgrund måste fortsätta.

Satsningar inom Tillväxtprogrammet måste fullföljas och lyckas, inte minst vad gäller utvecklingen inom befintliga tillväxtområden och satsningarna som sker vid Boden Business Park. I detta ligger även att fortsätta spåret kring nya utbildningar, som förutom att bidra till kompetensförsörjningen inom utpekade områden, även kan skapa nya innovationer och leda till nya företag. Det bör även ses över möjligheter att bygga en stödstruktur för att stödja sociala företag.

En fortsatt utveckling av utbud och innehåll av Jobbcenter är viktig, inte minst med anledning av att Arbetsförmedlingen tidigare stängning av sitt kontor i Boden. Positivt är att det delvis kommer att ersättas av statens servicecenter. Samverkan, både internt inom kommunen och även med arbetsgivare och branscher, är en del som behöver fortsätta utvecklas. Jobbcenter behöver även hitta helt nya

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

partners att knyta till sig, och utvecklas till att ses som en viktig resurs för den fortsatta tillväxten i Bodens kommun.

Avslutningsvis behövs utveckling av fler och nya insatser för de som står längre ifrån arbetsmarknaden, med ett särskilt fokus på personer med funktionsnedsättning. En nyckel i ett sådant utvecklingsarbete är att snarast kravställa och sätta upp mål inom detta område. Det bör även arbetas vidare med insatser riktade mot personer med försörjningsstöd där samverkan mellan flera olika förvaltningar är en viktig komponent.

Klimat, miljö och energi

Fokusområdet klimat, miljö och energi innehåller stora utmaningar likväl som unika möjligheter för Bodens kommun. Området är i stort nationellt och globalt fokus, inte minst på grund av de klimatförändringar som i dagsläget uppvisar en global, negativ utveckling. En stor del av fokusområdet handlar om att lokalt minska klimatavtryck genom främst reduktion av utsläpp av växthusgaser i kombination med fortsatt utveckling av hållbara alternativ för uppvärmning och transporter. Bodens kommun har antagit Borgmästaravtalet, vilket i sin tur anger såväl ambitionsnivå som kompletterar målstrukturen i strategiska plan.

En annan stor del av fokusområdet handlar om arbetet med att uppnå de lokala miljömålen. Bodens lokala miljömål utgår från Sveriges miljökvalitetsmål och avgränsningen utgår från de frågor som ingår i de nationella och regionala miljömålen. Inom detta område har kommunen även gjort vissa prioriteringar utifrån ett lokalt perspektiv. De lokala miljömålen är antagna av kommunfullmäktige 2017, och utgör ett komplement till såväl Borgmästaravtal som till strategisk plan vad gäller prioriteringar och målsättningar inom miljöområdet. För att nå klimatmålen krävs samverkan och insatser från samtliga samhällssektorer. Bodens kommun arbetar aktivt med att bjuda in såväl föreningsliv som näringsliv till det gemensamma arbetet med att minska utsläpp av växthusgaser och att i övrigt uppnå de lokala miljömålen. Sammantaget ska Bodens kommun verka för en samhällsstruktur med lågt klimatavtryck.

Fokusområdet innehåller även en uttalad strävan att utveckla vår förmåga till klimatanpassning. Med detta menas exempelvis hur vi gör olika riskanalyser vid samhällsplanering samt hur vi förmår att anpassa samhällsbyggandet till de framtida klimatscenarios som aktuell forskning presenterar. Delområdet omfattar dels en utvecklad intern samverkan och höjd kunskapsnivå, men också ett fördjupat samarbete med regionala och nationella aktörer/myndigheter.

Ett ytterligare delområde inom fokusområdet är den fortsatta utvecklingen av en hållbar infrastruktur samt kommunikationer med utgångspunkt i en mer hållbar energianvändning. I detta ingår exempelvis en fortsatt omställning av kollektivtrafik och kommunala fordon mot en ännu större andel fossilfria bränslen, samt en fortsatt utbyggnad av såväl cykelvägar som viss laddinfrastruktur för elbilar.

Vidare bjuder fokusområdet på unika lokala möjligheter inom framförallt elförsörjning och den stora tillgången till grön el. Detta föranleder särskilda satsningar på så kallad elintensiva industrier och verksamheter, vilket redan idag har gett avtryck inom framförallt redan etablerade datacenter. Området innehåller en fortsatt satsning inom detta område, vilket bland annat kräver fördjupad och utvecklad samverkan med aktörer såsom energibolag och olika kluster inom främst datacenter- och elintensiv industri. Vidare innehåller området även en utpekad satsning inom det som kallas Cleantech, dvs teknologi och innovationer med koppling till miljö- och energiteknik samt resurshantering. Satsningen omfattar många olika aktörer från näringsliv, offentlighet och akademi.

Avslutningsvis innehåller fokusområdet en höjd ambitionsnivå vad gäller arbetet med att identifiera och åtgärda gamla miljöskulder. Detta arbete kräver inte bara en utvecklad intern samverkan, utan ställer även höga krav på vår förmåga att i samarbete med andra myndigheter och aktörer hitta nya

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

lösningar och finansieringsmodeller som exempelvis möjliggör sanering av förorenad mark. Denna samverkan omfattar även gemensamma ansträngningar kring att tillsammans hålla Boden rent och aktivt verka för att inga nya förorenade områden eller miljöer uppstår.

Väsentliga händelser och analys av måluppfyllelse

Bodens kommun är ett ekologiskt hållbart samhälle med robusta system som möter effekter av förväntade klimatförändringar och bidrar till att förverkliga Borgmästaravtalet och de lokala miljömålen	Utfall	Prognos
---	--------	---------

Målet adresseras av totalt arton framgångsfaktorer, vilket är en mer än under 2020. Fyra framgångsfaktorer handlar om handlingsplaner för att realisera de lokala miljömålen. Per augusti bedöms endast tre av arton framgångsfaktorer bidra i stor omfattning och ytterligare elva i viss omfattning till måluppfyllelse inom planperioden. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

Under första kvartalet 2021 gjordes en skarp uppföljning av de lokala miljömålen. Uppföljningen avser utfall av framtagna indikatorer med tillhörande analys för delmålen 2020 och resultaten har sammanställts i en rapport som kommer att ligga till grund för kommande arbete inför ny mandatperiod. Till följd av att det saknas en kommunövergripande handlingsplan för arbetet med att nå de lokala miljömålen har inte heller respektive nämnd tagit fram någon förvaltningsspecifik plan. Dialoger visar också att kunskapen om de lokala miljömålen och hur man ska bidra till måluppfyllelse är låg bland medarbetarna.

Inom flera av verksamheterna pågår aktiviteter och projekt som styr mot måluppfyllelse, där några exempel är en mobil ”popup” för återvinning och återbruk som genomförts på flera olika platser i kommunen. Aktiviteter pågår också utifrån den återbruksplan som beslutades under fjolåret. Ytterligare exempel är insatser i form av klimat- och energirådgivning, bland annat till bostadsrättsföreningar.

Vid genomförande av upphandlingar ställs sedan tidigare ett antal krav som syftar till att förverkliga Borgmästaravtalet och de lokala miljömålen. De miljökrav som tagits fram av upphandlingsmyndighetens ställs alltid i kommunens livsmedelupphandlingar och under året har de krav som ställs vid upphandling av fordon höjts till de hårdaste, där det varit möjligt.

Länsstyrelsen i Norrbotten har under det första halvåret 2021 beviljat kommunen två LOVA-projekt (lokala vattenvårdsprojekt) med en finansieringsgrad på 80–90%. De är både i form av konkret åtgärd (storskaligt reduktionsfiske i Bodensjöarna) samt av mer undersökande karaktär (vattenprovtagning i Övre Flåsjön) och blir en viktig aktivitet i arbetet med det ekologiskt hållbara samhället.

Ingen indikator nyttjas, istället hänvisas till ordinarie uppföljning av lokala miljömål.

På Bodens kommuns fastigheter ökar användningen av solceller	Utfall	Prognos
--	--------	---------

Under 2019 installerades solceller på gruppboenden Mullvaden. Inga nya solceller är installerade sedan dess och målet är inte adresserat av någon nämnd i form av en framgångsfaktor. Uppföljning av solcellerna på Mullvaden kommer att ske för att sedan jämföras mot andra energislag, vilket kommer att presenteras för kommunfullmäktige under 2022. Bodens Energi AB, tillsammans med en privat aktör, har emellertid tagit fram ett koncept kring installation av solceller som vänder sig till privata fastighetsägare.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

Bodens kommun har utvecklat en bra infrastruktur och goda kommunikationer med utgångspunkt i en mer hållbar energianvändning

Utfall

Prognos

Målet bedöms vara delvis uppfyllt. För verksamhetsåret 2021 adresseras målet av två framgångsfaktorer som per augusti bedöms i viss och stor omfattning bidra till måluppfyllelsen inom planperioden.

En utökad kollektivtrafik med biogas från dagens 11 bussar till 14 bussar och en ny utökad tidtabell med fler turer och fler bussar är implementerad. Vid upphandlingar efterfrågas biogasfordon, där det är möjligt. Tyvärr har resandet med kollektivtrafiken minskat markant under pandemin, på samma sätt som i övriga Sverige, vilket tros bero både på restriktioner och den minskade migrationen.

Kontinuerliga samordningsmöten sker med leverantören Citybuss i syfte att förbättra kollektivtrafikupplevelsen för resenärerna. Subventionerat ungdoms- och pensionärskort har sedan tidigare införts samt även efterfrågestyrd trafik från landsbygden. Nya förbättrade hållplatsanslag med linjekarta är framtagna och en inventering av hållplatser är genomförd ur ett jämställdhetsperspektiv. För att åstadkomma en förändring kring hur bodensarna ser på möjligheterna att använda kollektivtrafiken för resor behöver ytterligare aktiviteter vidtas för att marknadsföra kollektivtrafiken och fördelarna med att resa på det sättet.

Indikator	2019	2020	Kommentar
Egentillverkad biogas av total försäljning, andel %	69	82	
Lokaltrafiken, antal bussresor	530 419	410 792	
SCB:s medborgarenkät, Nöjd-Medborgar-Index, fråga kring hur man ser på möjligheterna till att använda kollektivtrafiken för resor	5,5 Kvinnor 5,5 Män 5,4	5,4 5,8 5,1	Medelvärde för riket 5,6

Bodens kommun samverkar aktivt med myndigheter och andra samhällsaktörer för att hålla Boden rent och åtgärda gamla miljöskulder

Utfall

Prognos

Av de två framgångsfaktorer som riktar sig till målet, bedöms en bidra till måluppfyllelse till stor del och en till viss del. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

Miljö- och byggnämnden har i sin tillsynsplanering prioriterat att arbeta med de objekt som länsstyrelsen bedömt vara de mest angelägna åtgärdsobjekten i länet med avseende på risker för hälsa och miljön. Arbeten med dessa pågår kontinuerligt. Förutom de mest prioriterade objekten pågår löpande utredningar/undersökningar för ett flertal andra objekt.

Under inledningen av 2021 har åtgärder på Kvarnängen prioriterats och två objekt är projekterade. Vid avfallsanläggningen i Brännkläppen kan man i dagsläget bara ta emot jordmassor som ej klassas som farligt avfall. Övriga jordmassor hänvisas till anläggningar som har erforderliga tillstånd. Ett stort behov finns således att framöver utöka tillståndet så att övriga jordmassor kan tas emot.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

För närvarande finns ingen indikator som nyttjas för värderingen av målpuppfyllelse.

I Bodens kommun ökar tillgången till laddstolpar årligen över planperioden	Utfall	Prognos
--	--------	---------

Några nya laddplatser har inte installerats av kommunen. Befintliga anläggningar har varit driftsatta i minst två år och nuvarande nyttjandegrad bedöms för närvarande inte utgöra ett tillräckligt incitament för fortsatt utbyggnad, då nyttjandegraden är för låg. Många Bodensare laddar sina bilar i hemmet och pandemin påverkar besöksnäringen i väldigt stor omfattning. Plan och bygglagen har inför nya regler för laddstolpar vid nybyggnationer från och med mars 2021. Parkeringar med mer än 10 platser ska ha laddinfrastruktur för 20 % av platserna.

Bodens Energi fortsätter att erbjuda sina kunder mer hållbara lösningar genom att både etablera och utveckla samarbete med InCharge gällande laddinfrastruktur samt solel i samarbete med Svea Solar. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

Rekommendationer

Fokusområdet och dess mål kopplar i mycket stor omfattning till de lokala miljömålen, vilka för övrigt har varit föremål för en större deluppföljning i början av 2021. Det är viktigt att utfallet av den uppföljningen integreras i arbetet med strategisk plan och det arbetet som kommer att genomföras under hösten inför ny mandatperiod. Det vore sannolikt även bra med någon form av kortare, intern utbildning kring de lokala miljömålen inför den kommande mandatperioden, då dessa i dagsläget inte fått genomslag i alla delar av organisationen. De flesta nämnder behöver i en förlängning ta fram någon form av handlingsplan för arbetet med de lokala miljömålen och här vore det sannolikt bra med någon form av utökad, kommunövergripande samordning och utbildningsinsats. Vidare måste återkopplingen av rapporteringen till Borgmästaravtalet omhändertas och följas upp.

Rapporten från IPCC (Förenta Nationernas klimatpanel) som kom den 9 augusti visar på omfattande klimatförändringar och att det krävs kraftiga utsläppsminskningar för att nå klimatmålen. Detta gäller både på global, nationell och lokal nivå. För att nå målen behöver fler åtgärder genomföras, vilka kräver mer eller mindre omfattande investeringar, exempelvis ytterligare minskad användning av fossila bränslen i fordon. Under planperioden måste beredskapen ökas ytterligare för att möta klimatförändringarna, vilket ställer krav avseende klimatanpassning i såväl planprocesser som vid utbyggnad av infrastruktur. Detta har bland annat omhändertagits i den genomförda översynen av VA-planen, och de åtgärder som senare planeras genomföras inom ramen för detta. Utöver det behöver den åtgärdsplan som tas fram under hösten i projektet Stratus utgöra underlag för 2022 års budgetarbete.

Biogasen är föremål för fortsatt utveckling och sammantaget bör fortsatta satsningar göras på såväl ökad volym som förbättrad tillgänglighet.

Vidare måste det fortsättas satsningar inom tillväxtprogrammet på miljöteknik/Clean Tech, genomföras och i detta bland annat fullfölja utvecklingen vid Brännkläppen och Boden Clean Tech Center. En del i detta är även påbörjade satsningar på exempelvis växthus i anslutning till datacenter och faciliteter som avger spillvärme. En ytterligare stor satsning vid Bodens utveckling AB och Bodens Business Park, är satsningen på energisymbios samt att bli en av Energimyndigheten prioriterad, strategisk energinod. Här bör ytterligare resurser i form av kompetens och utvecklingsmedel allokeras, då dessa insatser kan leda till stora, externa investeringar, nya innovationer och teknik och inte minst ge Boden en helt unik ställning i arbetet med omställning till ett fossilfritt samhälle samt en cirkulär ekonomi. Boden bör även fortsättningsvis vara aktiva i de fonder och program inom energiområdet, som möjliggör externfinansiering i stora volymer för befintliga och kommande utvecklingsprojekt.

Den påbörjade satsningen på det lokala livsmedelsklustret, samt satsningar på återbruk, är andra områden som bör ges hög prioritet under de återstående åren av planperioden. Ytterligare

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i verksamhetsmässigt perspektiv

rekommendationer är en fortsatt satsning på att utveckla hållbar lokal- och kollektivtrafik, såväl i tätort som på landsbygden.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

För att säkerställa den framtida välfärden och en positiv utveckling i Bodens kommun krävs en hållbar god ekonomisk utveckling. Varje generation bör bära kostnaderna för den service som den generationen konsumerar. Ett överskott i verksamheten skapar också ett handlingsutrymme för att utveckla den kommunala verksamheten och samhällslivet samt ger goda förutsättningar inför morgondagen.

Lika viktigt är också ett effektivt och ändamålsenligt användande av kommunens resurser i verksamheten och att resurserna är rätt anpassade utifrån de demografiska förutsättningarna. För att undvika stora framtida underhållsskulder måste kommunens tillgångar samtidigt vårdas och värdesäkras. Dessa behov tillgodoses genom följande mål för en god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet och bedöms utifrån nedanstående indikatorer:

Kommunkoncernen

- Resultat i förhållande till skatt och utjämning ska vara minst 2,0 %
- Soliditet ska vara minst 35 %

Kommunen

- Den ekonomiska utvecklingen ska vara hållbar över tid genom att resultatnivån ger utrymme för att
  - Konsolidera och bibehålla en stark ekonomi
    - Resultatet i förhållande till skatt och utjämning ska vara minst 1,0 %
    - Nämndernas budgetavvikelse ska vara bättre än eller lika med 0 %
    - Betalningsberedskapen ska uppgå till minst 20 dagar
  - I möjligaste mån finansiera investeringar med egna medel
    - Investeringarna ska inte överstiga 15 % av skatt och utjämning till dess att det totala lånetaket på 15 tkr/invånare är uppnått, därefter ska nivån inte överstiga 10 %
- Resurserna ska nyttjas effektivt
  - God inköpskompetens i förvaltningarna ska öka avtalstroheten
  - Lokalytan i kvm/invånare ska över tid minska
  - Nettokostnadsavvikelsen ska över planperioden minska

Utvärderingen av målen för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet sker i nedanstående analys av kommunens och den kommunala koncernens ekonomi.

Samhällsekonomin

Den svenska konjunkturen återhämtade sig starkare under första halvåret än vad Sveriges kommuner och regioner tidigare hade räknat med. Det gäller både BNP och antalet arbetade timmar som stigit i snabbare takt. Den höga BNP-utvecklingen grundar sig främst på ett högt exportnetto men bedömningen är att den inhemska efterfrågan ska ta fart under hösten. Sysselsättningsgraden närmar sig nivån innan pandemin men andelen arbetslösa ser inte ut att minska den närmaste tiden. Förutsättningarna för en stark svensk konjunkturuppgång är fortsatt goda och landet bedöms gå mot en normal konjunktur i slutet av 2023. Pandemin och fortsatt smittspridning utgör fortfarande en risk, men i takt att fler vaccinerats kan myndigheterna mildra restriktionerna vilket gynnar ekonomin.

Skatteunderlaget växer i lägre takt under perioden 2020-2024 än vad den gjorde under det senaste 10 åren (2010-talet). Det är en följd av lägre produktivitets- och befolkningstillväxt i arbetsför ålder vilket ger en lägre BNP-tillväxt än tidigare. Skatteunderlaget beräknas därför inte räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som på 2010-talet. Samtidigt är den demografiska utmaningen nu ännu större där de som arbetar ska försörja allt fler och de ökade behoven av vård och omsorg av de äldre kräver allt större resurser.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

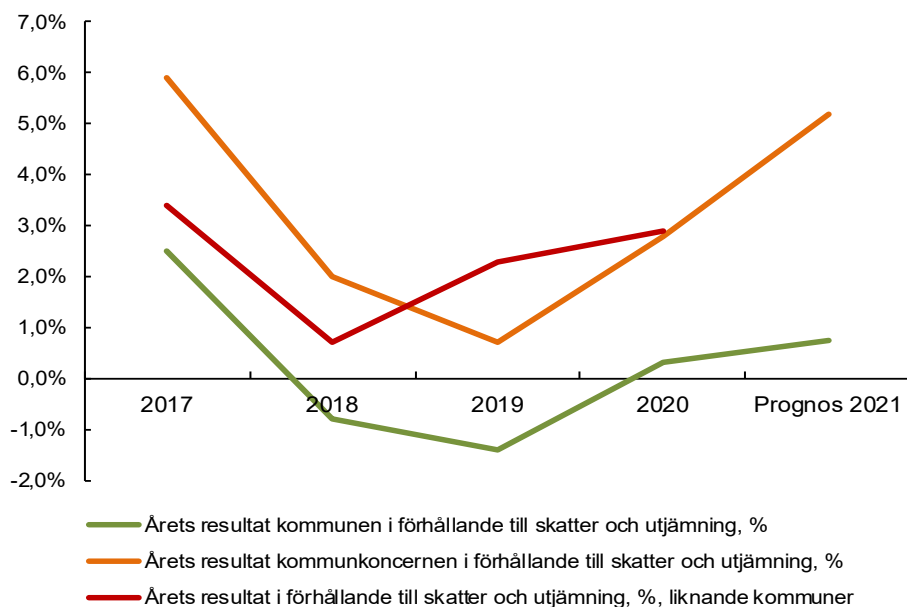
Kommunens och den kommunala koncernens ekonomi

Hållbar ekonomisk utveckling

Resultatanalysen visar vilken balans som finns mellan löpande intäkter och kostnader under året och över tid. Resultatnivån ska säkerställa att det finns utrymme för att förstärka och bevara en god ekonomi. För att lyckas med det måste resultatet vara på en sådan nivå att inflationen inte urholkar ekonomin utan täcker pengarnas värdeminskning över tid. Följden blir annars att nuvarande generation förbrukar den förmögenhet som tidigare generationer byggt upp.

Investeringar blir allt dyrare till följd av att kvalitetskrav och priser stiger. Om inte resultatnivån täcker fördyringen måste upplåning ske med räntekostnader som följd. Det innebär i sin tur att det ekonomiska utrymme för verksamheterna minskar. Finansiering av investeringar med egna medel medför att upplåning och finansiering av den löpande verksamheten undviks och bidrar på så sätt till en hållbar ekonomisk utveckling. Här analyseras och förklaras bland annat årets resultat i förhållande till intäkter via skatt och utjämning, samt investeringsutvecklingen och den betalningsberedskap kommun har.

Årets resultat i förhållande till skatt och utjämning

Kommunens resultat för perioden januari – augusti 2021 uppgår till 54,1 mkr, vilket är 62,0 mkr bättre än budgeterat. Resultatet är en förbättring med 16,5 mkr jämfört med samma period föregående år. Det positiva resultatet beror även under 2021 till stor del på ett antal faktorer kopplade till Coronapandemin och det faktum att konjunkturen börjat vända uppåt igen. Först och främst har skatteunderlagsutvecklingen varit högre än tidigare beräknat tack vare fler arbetade timmar och därmed högre lönesummor, vilket under perioden genererat högre skatteintäkter. Utöver det har de anställda inom kommunen haft möjlighet att ta ut fler semesterdagar än beräknat under sommarmånaderna, vilket minskat skulden till de anställda och på samma gång också personalkostnaderna, då intjänade semesterdagar kostnadsförts sedan tidigare.

Pandemin har även under första halvåret 2021 medfört minskade verksamhetskostnader till följd av genomförda anpassningar som exempelvis inställd verksamhet, förändrade öppettider på kommunens anläggningar, minskat resande, färre kurser och så vidare. Samtidigt har pandemin fortsatt att orsaka intäktsbortfall inom exempelvis lokaltrafik samt ökade kostnader såsom inköp av skyddsutrustning, desinfektionsmedel och lämnade hyresrabatter. Viss verksamhet, exempelvis tillsynsåtgärder, som inte har kunnat genomföras fullt ut under pandemin har efterlämnat en skuld som kommer att behöva

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

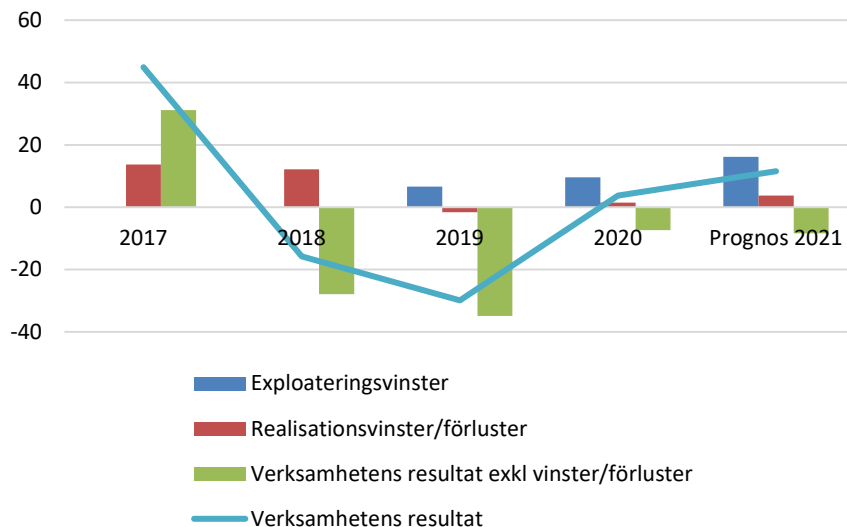
omhändertas. De statliga generella bidragen för pandemin har sänkts jämfört med föregående år men är fortsatt höga och samtidigt har alltså skatteunderlagsprognosen förbättrats kraftigt.

Relateras resultatet till skatteintäkter och utjämning redovisar kommunen under perioden ett resultat på 4,1 %. Jämfört med samma period ifjol är resultatet en förbättring med 1,2 procentenheter. Om årsprognosen relateras till de förväntade skatteintäkterna och utjämningen blir resultatet 0,8 % vilket är en förbättring med 0,5 procentenheter jämfört med det verkliga utfallet 2020. För perioden nås därför målet om ett resultat i förhållande till skatt och utjämning som är minst 1,0 %. Däremot innebär det prognostiserade resultatet att kommunen inte riktigt uppfyller resultatmålet för helåret. På lång sikt finns risk att det finansiella handlingsutrymmet försämras ytterligare.

Kommunkoncernens resultat före skatt har förbättrats kraftigt jämfört med samma period föregående år, till 128,1 mkr. Det är resultatförbättringar både i företagskoncernen och kommunen som ligger till grund för den positiva förändringen inom koncernen totalt. I förhållande till skatt och utjämning blir resultatet 9,8 % för perioden januari – augusti, vilket är en förbättring med 3,3 procentenheter jämfört med samma period ifjol. Utifrån helårsprognosen beräknas ett resultat i förhållande till skatt och utjämning med 5,2 % vilket för koncernens del skulle innebära att målet om 2 % nås.

Boden står inför en stor kommande etablering som förväntas leda till en stark tillväxt samtidigt som stora delar av samhället och utbudet av den kommunala servicen kommer att påverkas. Då arbetet ännu är i en uppstartsfas har effekterna inte kunnat beaktas i strategiska planen för kommande tre år. För att möta expansionen och inte tvingas till kortsiktiga neddragning inom verksamheterna budgeterades därför negativa resultat med ett nyttjande av avsatta reserver för kommunen.

Verksamhetens resultat

Om exploateringsvinster och realisationsvinster/förluster exkluderas från verksamhetens resultat blir resultatet, utifrån helårsprognosen, -8,4 mkr. Med undantag för årets prognos har trenden varit positiv de senaste åren, men kommunen är fortfarande beroende av exploateringsvinster och reavinster för ett positivt resultat på sista raden. Det innebär att det är av stor vikt att nämnderna fortsätter att arbeta med åtgärder för en ekonomi i balans där målet är att undvika negativa budgetavvikelser.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Bolagens resultat	Januari-augusti		Helår	
	2020	2021	2020	Prognos
Bodens Kommunföretag AB	-6,1	-9,2	-7,8	-20,2
Bodens Energi AB	38,9	70,8	53,9	103,9
Bodens Utveckling AB	0,7	0,0	0,8	0,2
Boden Business Park AB	-4,3	-3,0	-8,9	-4,3
Boden Event AB	-2,0	-1,7	-3,5	-3,2
Boden Arena Fastighets AB	-2,2	-2,5	-4,2	-4,8
Bodens Näringsfastigheter AB	5,0	7,4	5,6	6,8
Restproduktbearbetning i Boden AB	-	3,3	-	3,4
Stiftelsen Bodenbo	13,0	10,1	10,7	8,5

Resultaten är exklusive interna koncernbidrag

Moderbolaget Bodens Kommunföretag AB har ett negativt utfall i perioden med -9,2 mkr vilket beräknas ökas på till -20,2 mkr i prognosen. Det är en försämring jämfört med föregående år eftersom de har räknat in kostnader för den stora etableringen.

Bodens Energi AB som bland annat svarar för fjärrvärme, elnät, elproduktion och bredband i kommunen har ett periodresultat på 70,8 mkr och årsresultatet förväntas bli 103,9 mkr. I jämförelse med föregående år är det en förbättring med 31,9 mkr respektive 50 mkr vilket beror på ökade intäkter dels från elproduktionen med anledning av högre elpriser och dels från tillkommande kunder i båda dotterbolagen.

Stiftelsen Bodenbo som främjar bostadsförsörjningen i Boden har ett periodutfall på 10,1 mkr vilket är en försämring mot föregående år men drygt 3 mkr bättre jämfört med budget beroende på lägre personal- och snöröjningskostnader. Årsprognosen beräknas till 8,5 mkr vilket även den är drygt 3 mkr bättre än budget och beror på lägre personalkostnader samt lägre beräknade uppvärmningskostnader.

Bodens Näringsfastigheter AB ska verka i ett segment där privata marknadsaktörer bedömer det för riskfyllt att gå in eller där ett förvärv är viktigt ur ett samhällsbyggnadsperspektiv. Periodens resultat uppgår till 7,4 mkr och är en förbättring jämfört med föregående år beroende på ökade hyresintäkter för en nyförvärvad fastighet och utökade hyreskontrakt i befintliga byggnader. Dessutom kommer många planerade underhåll att genomföras under hösten vilket medför att det beräknade helårsresultatet försämras till 6,8 mkr.

Restproduktbearbetning i Boden AB som kommunen förvärvade i början av året arbetar med deponier, mellanlagring och bearbetning samt ska bedriva utveckling inom ramen för kommunens tillväxtprogram. Det nya bolaget har ett periodutfall på 3,3 mkr och en årsprognos på 3,4 mkr.

Boden Business Park AB:s uppdrag är att initiera och driva utvecklingsfrågor för att främja tillväxt i Bodens kommun genom att arbeta med företagsetableringar, organisationsutveckling för företag, utbildningsverksamhet inom företagsfrågor och så vidare. Bolaget har ett negativt periodutfall på -3,0 mkr vilket beräknas att försämras till -4,3 mkr vid årets slut med anledning av reparationsbehov och ökade avskrivningar. Däremot är det en förbättring jämför med föregående år tack vare mer uthyrning till studentboenden och lokalhyresgäster.

Boden Event AB som ska utveckla Boden som en attraktiv kommun, har ett periodutfall på -1,7 mkr. Det prognostiserade utfallet förväntas försämras ytterligare till -3,2 mkr. Verksamheten har styrts om till att omfatta mer mässverksamhet för att generera mer intäkter. Coronapandemin har dessvärre medfört att event inte har kunnat genomföras enligt plan där bland annat två större mässor redan är framflyttade till nästa år och två andra är väldigt osäkra om de kan genomföras under hösten.

Boden Arena Fastighets AB som förvaltar arenan redovisar ett negativt resultat för perioden med -2,5 mkr. Prognosen för helåret visar ett resultat på -4,8 mkr vilket i stort sett ligger i nivå med det budgeterade resultatet.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Bodens Utveckling AB som driver utvecklingsfrågor för att främja tillväxt i Boden har ett nollresultat för perioden och prognostiserar ett överskott på 0,2 mkr vid årets slut vilket är något bättre än budgeterat.

Avstämning mot kommunallagens balanskrav	2020	Prognos 2021
Årets resultat	6,7	14,7
Reducering av samtliga realisationsvinster	-2,1	-3,7
Vissa realisationsvinster enl undantagsmöjlighet	-	-
Vissa realisationsförluster enl undantagsmöjlighet	-	-
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-0,3	-
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-0,3	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	4,0	11,0
Reservering till resultatutjämningsreserv	-	-
Disponering från resultatutjämningsreserv	-	-
Årets balanskravsresultat, mkr	4,0	11,0
Synnerliga skäl	-	-
Återföring av tidigare öronmärkning, pensionsreserv	-	-
Årets balanskravsresultat efter synnerliga skäl	4,0	11,0

Det enligt kommunallagen lagstadgade balanskravet utgör en nedre gräns för vilket resultat som är tillåtet att budgetera och redovisa. Det innebär att intäkterna ska vara minst lika stora som kostnaderna. Vid kommunens avstämning av balanskravet har samtliga vinster som uppkommit vid avyttring/-försäljning av anläggningstillgångar räknats bort. Det prognostiserade balanskravsresultatet är 11 mkr vilket innebär att det inte finns något underskott att återställa inom tre år.

Ackumulerade negativa balanskravsresultat	2020	Prognos 2021
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-3,7	0,0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	4,0	11,0
Summa	0,0	11,0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	0,0	0,0
- varav från 2018, återställs senast 2021	0,0	-
- varav från 2019, återställs senast 2022	-	-
- varav från 2020, återställs senast 2023	-	-

Det ackumulerade negativa balanskravsresultatet från 2018 som uppgick till -3,7 mkr återställdes i bokslutet 2020. Tack vare beräknat positivt balanskravsresultat vid årets slut finns inget ackumulerat negativt resultat att återställa.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Budgetavvikelse och prognos

Periodens budgetavvikelse

	Drift- redovisning	Investerings- redovisning
Arbetsmarknad- och utbildningsnämnden	8,5	2,9
Kommunstyrelse	2,8	-13,5
Kultur-, fritids- & ungdomsnämnd	-2,2	1,0
Miljö- & byggnämnd	2,9	-
Revisionen	0,2	-
Samhällsbyggnadsnämnd	6,4	75,2
Socialnämnd	-11,0	-0,2
Överförmyndarnämnd	-0,4	-
Summa nämnder/styrelser	7,2	65,4
Finans	54,8	
Årets resultat, mkr	62,0	
resultat exkl semesterlöneskuld	26,5	

Nämnderna och styrelsen har under perioden totalt sett en positiv avvikelse jämfört med budget med 7,2 mkr. De nämnder som visar en större negativ avvikelse jämfört med periodbudget är socialnämnden samt kultur-, fritids- och ungdomsnämnden.

För socialnämnden beror underskotten i huvudsak på ökade kostnader för HVB-placeringar av vuxna där gruppen har farit illa av samhällets nedstängning till följd av coronapandemin. Under pandemin har även ekonomiskt bistånd ökat kopplat till ärenden med våld i nära relationer. Boende och stöds införande av Rätten till heltid har krävt mer resurser och en förstärkning med två tjänster. Nämnden har även haft fortsatt ökade kostnader för skyddsutrustning i samband med Covid-19 som inte täcks upp av de bidrag som erhållits.

Kultur-, fritids- och ungdomsnämndens underskott finns främst inom idrotts- och fritidsanläggningar med -2,2 mkr. Underskottet beror på intäktsbortfall med anledning av att Nordpoolen och övriga idrotts- och fritidsanläggningar har hållits stängda under större delen av perioden till följd av coronapandemin.

Finansförvaltningen, arbetsmarknad- och utbildningsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden redovisar de största positiva avvikelserna. Finansförvaltningens överskott beror till största delen på semesterlöneskulden som efter sommaren är ett överskott med 35,8 mkr då inte budgeten är periodiserad. Semesterlöneskulden varierar kraftigt under året och är per augusti en fordran gentemot de anställda då de tagit ut semesterdagar som inte tjänats in ännu. Skatteintäkter redovisar ett överskott jämfört med budget med 29,6 mkr vilket är en följd av en högre skatteunderlagsutveckling i landet. Pensionerna redovisar däremot ett underskott på -14,1 mkr med anledning av Sveriges kommuner och landstings beslut om förändrade livslängdsantaganden. Arbetsmarknad- och utbildningsnämndens överskott beror till största delen på att nämnden nyttjat statsbidrag för ordinarie personal till insatser för nyanländas lärande under våren samt att coronapandemin har lett till kostnadsminskningar genom minskad arbetstid och framflyttade konferenser, utbildningar och utvecklingsprojekt. Samhällsbyggnadsnämndens överskott beror huvudsakligen på att fastighetsverksamheten har planerat in större delen av årets underhållsåtgärder till hösten och att viss förskjutning av investeringsprojekt har medfört lägre kapitalkostnader. Pandemin har för nämnden lett till intäktsbortfall inom lokaltrafiken och återvinningsmarknaden men överskott inom färdtjänsten.

Övriga nämnder/förvaltningar redovisar under perioden något mindre under- eller överskott. I nämnders och styrelser verksamhetsberättelser finns närmare detaljer kring periodavvikelserna.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Investeringar har genomförts under perioden för 153,6 mkr, vilket innebär ett överskott jämfört med budget med 65,4 mkr vilket bland annat beror på att investeringar i Sandens förskola, Trångfors förskola och Mårängskolan förskjuts fram i tid samt diverse andra senareläggningar av projekt.

Prognos för helåret

Jämförelse nämndernas prognoser budgetavvikelse	Driftredovisning				Investeringsredovisning			
	Mars	April	Juli	Augusti	Mars	April	Juli	Augusti
Arbetsmarknads- och utbildningsnämnd	-13,6	-11,6	-7,1	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsen	0,4	0,6	1,0	1,8	-8,5	-8,5	-8,5	-11,0
Kultur-, fritids- & ungdomsnämnd	-4,3	-3,8	-2,9	-3,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Miljö- & byggnämnd	-0,5	-0,5	0,5	0,5				
Revision	0,0	0,0	0,0	0,1				
Samhällsbyggnadsnämnd	-5,5	-5,8	-6,9	-6,8	33,3	33,3	66,8	74,3
Socialnämnd	-3,9	-6,6	-10,1	-11,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2				
Summa nämnder/styrelser	-27,5	-27,9	-25,8	-22,3	24,8	24,8	58,3	63,3
Finans	41,2	38,9	36,6	42,4				
Årets resultat, mkr	13,7	11,0	10,8	20,1	24,8	24,8	58,2	63,3

Den ekonomiska uppföljningen under året sker i form av månadsbokslut med årsprognos per nämnd. I år görs tre månadsrapporter och två delårsrapporter varav den efter april är förenklad. Årets sista prognos tas fram efter oktober månad.

Enligt den senaste prognosen per augusti beräknas resultatet för kommunen bli totalt 20,1 mkr bättre än budget. Sammantaget beräknas ett underskott för nämnder och styrelsen med -22,3 mkr, vilket är en försämring jämfört med föregående år med -22,5 mkr. Det skulle innebära att kommunen inte når målet om *budgetavvikelse för nämnder som är bättre än eller lika med 0 %*.

Den prognostiserade avvikelsen för kommunen totalt är något sämre än periodutfallet, när förändringen av semesterlöneskulden exkluderas. På nämnds nivå finns det däremot större skillnader mellan periodens avvikelser i förhållande till den prognostiserade avvikelsen. Det är framför allt samhällsbyggnadsnämnden, arbetsmarknad- och utbildningsnämnden samt miljö- och byggnämnden som räknar med att försämrat resultatet under hösten. För finansförvaltningens del beror differensen mellan utfall och prognos till största delen på att semesterlöneskulden kommer att öka under resterande delen av året i takt med att semesterdagar tjänas in av de anställda.

Årets uppföljningar visar att nämnderna sammantaget från början av året prognostiserat ett underskott jämfört med budget som är betydligt sämre än det slutliga utfallet 2020. Trots pågående Coronapandemi har prognoserna successivt förbättrats under perioden. Det är framför allt arbetsmarknad- och utbildningsnämnden men även kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden samt kultur-fritid- och ungdomsnämnden som står för förbättringen. Däremot har socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden försämrat sina prognoser.

Fem nämnder prognostiserar underskott vid årets slut och ska därför arbeta aktivt med åtgärder för att minimera underskotten. I samhällsbyggnadsnämndens samt kultur-, fritid- och ungdomsnämndens verksamhetsberättelser finns en uppföljning av tidigare beslutade handlingsplaner för en budget i balans inklusive en beräknad effekt vid årets slut. Samhällsbyggnadsnämnden beräknar en avvikelse mot handlingsplanen med 0,5 mkr för uteblivna åtgärder med bland annat taxehöjning av biogas och busskortet 100-kort samtidigt har de infört ytterligare åtgärder såsom att ungdomskortet inte gäller på länstrafikens bussar när sträckan trafikeras av lokalbuss och införandet av kombitjänsten traktorförare och gräsklippning. Kultur-, fritid- och ungdomsnämndens avvikelse mot handlingsplanen är -1,9 mkr vilket delvis beror på att uppdragsavtalet med Folkets hus inte kunnat omförhandlas samt att pandemin har lett till intäktsbortfall för Nordpoolen och att effekten av beslutad höjning av taxor och avgifter

Förvaltningsberättelse

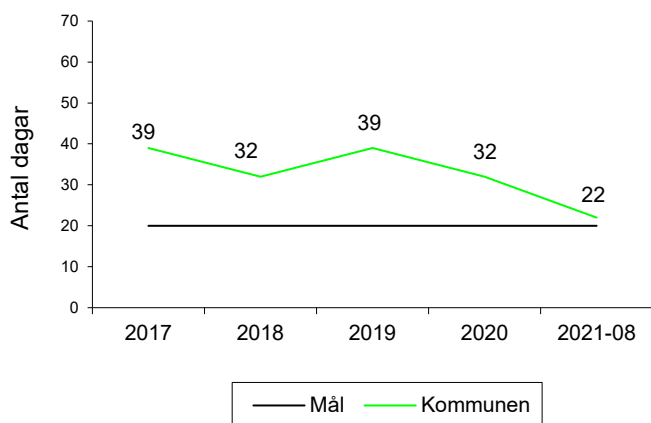
God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

uteblir då hallhyror inte har debiterats under större delen av perioden. Inga nya åtgärder är beslutade under året.

Kommunkoncernen beräknas ha ett positivt resultat med 101,7 mkr vid årets slut, vilket är en förbättring med 48,1 mkr jämfört med fjolårsresultatet. Det beror till stor del på företagskoncernens kraftigt förbättrade resultat.

För helåret beräknas investeringar uppgå till 269,8 mkr vilket skulle innebära ett överskott jämfört med investeringsbudgeten med 63,3 mkr. Kommunstyrelsen beräknar ett underskott med -11,0 mkr jämfört med investeringsbudget. Det beror till stor del på av styrelsen beslutade förvärv av fastigheter som inte varit budgeterade samt att projekten kommunarkiv respektive fullmäktigesalen flyttas fram till nästa år. Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ett överskott jämfört med budget med 74,3 mkr. De största avvikelserna avser att Sandens förskola och Trångfors förskola samt vissa åtgärder i Mårängskolan och ett antal andra mindre projekt har flyttats fram i tid.

Betalningsberedskap

En bra betalningsberedskap där de likvida medlen används på bästa sätt är viktigt för att ge verksamheterna så stort utrymme som möjligt. Betalningsberedskapen per augusti uppgår till 22 dagar, vilket överstiger målet på 20 dagar. Från 2018 och hittills i år har kommunen behövt ökat på upplåningen för att klara utgifterna på grund av stora investeringsbehov. De höga nivåerna tidigare år beror även på statliga och andra tillfälliga tillskott. Med anledning av att kommunen numera har en hög upplåningsnivå kommer beredskapsnivån att hållas så nära målnivån som möjligt. Prognosen för 2021 är att målet för betalningsberedskapen kommer att uppnås.

Finansiella risker

Under året har kommunen stärkt likviditeten med två nytagna lån på 30 mkr vardera. Prognosen är att ytterligare upplåning behövs. För närvarande har kommunen tolv lån på totalt 560 mkr med olika kapitalbindningstider, som längst till februari 2026. Två av lånen har endast sex månaders bindningstid och därmed rörlig ränta. Alla övriga lån är bundna till en fast ränta för att minska risken vid eventuella räntehöjningar i det rådande låga ränteläget. Lånen är amorteringsfria.

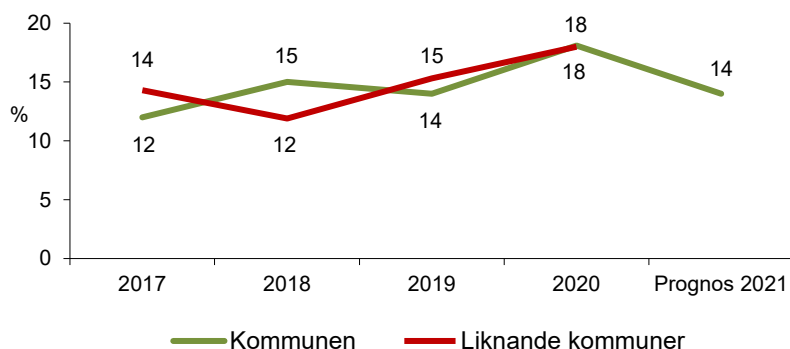
Övriga risker

Konkurrensverket har granskat avtalet gällande medborgarhuset. Under sommaren lämnades en preliminär bedömning där man anser att kommunen genomfört en otillåten direktupphandling genom att ingå ett byggtreprenadkontrakt utan föregående annonsering. De angav också att de avser att yrka på en upphandlingsskadeavgift på 7 mkr om ansökan lämnas in till Förvaltningsrätten. I svaret till Konkurrensverket vidhåller kommunen att det inte skett en otillåten direktupphandling samt att konkurrensskadeavgiften är beräknad på en för hög kontraktssumma. Konkurrensverket har i början av september meddelat att man har för avsikt att skicka in en ansökan till förvaltningsrätten.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Investeringarnas andel av skatt och utjämning

Ett viktigt nyckeltal för analys av investeringarna är investeringarnas andel av skatt och utjämning. Måttet visar hur stor del av årets skatte- och utjämningsintäkter som används till investeringar. Historiskt sett har nivån varit lägre än för liknande kommuner, utom 2018 då investeringsnivån ökade mer än tidigare. Föregående år ökade investeringsnivån kraftigt i Boden men det gjorde den även i liknande kommuner. Den prognostiserade investeringsnivån vid årets slut skulle innebära att ca 14 % av skatte- och utjämningsintäkterna används till investeringar. Det betyder att målet, att *investeringarna inte ska överstiga 15 % till dess att totala lånetaket på 15 tkr/invånare är uppnått*, kommer att nås vid årets slut.

Nettoinvesteringarna, det vill säga utgifter för immateriella och materiella anläggningstillgångar med avdrag för bidrag till investeringarna, uppgår till 153,6 mkr. För helåret beräknas de uppgå till 269,8 mkr, vilket är 47,1 mkr lägre jämfört med föregående år. För perioden finansieras drygt hälften av nettoinvesteringarna med egna medel då självfinansieringsgraden uppgår till 52,7 %.

Kommunkoncernens nettoinvesteringar uppgår under perioden till 243,8 mkr. De väntas öka till 434,1 mkr vid årets slut, vilket är en minskning med -20,7 mkr jämfört med året innan. Förutom kommunens investeringar har Bodens Energi AB fortsatta investeringar i elnät, Boden Business Park AB har gjort hyresgäst Anpassningar i byggnaden Verkstan, Stiftelsen Bodenbo har färdigställt en nybyggd hyresfastighet och fortsätter med ROT-renoveringar samt att Bodens Näringsfastigheter AB har gjort tak- och fasadrenoveringar och förvärvat ett förråd som de har hyrt ut.

Skuld för pensioner

Pensionsförpliktelser och förvaltning	Januari - augusti		Prognos	
	2020	2021	2020	2021
Pensionsförpliktelser i balansräkning	177	204	181	205
Pensionsförpliktelser som ansvarsförbindelse	730	709	715	695
Summa pensionsförpliktelser	907	913	896	900
Finansiella pensionstillgångar	0	0	0	0
Återlånade medel	907	913	896	900
Pensionsreserv	24	24	24	24

På samma sätt som tidigare fortsätter ansvarsförbindelsen för tidigare intjänade pensioner att minska medan avsättningen ökar. Enligt den senaste prognosen från pensionsförvaltaren kommer den totala pensionskulden att minska fram till årsskiftet, då pensionsutbetalningarna är större än årets nyintjänande. Däremot har den förändring av livslängdsantaganden, som Sveriges kommuner och regioners styrelse beslutat om, påverkat förpliktelserna både i balansräkningen och i ansvarsförbindelsen och därmed också årets pensionskostnader. Orsaken till förändringen är att

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

männens livslängd ökar jämfört med tidigare antaganden. Avsättningen har ökat med 9,4 mkr och ansvarsförbindelsen med 19,3 mkr. Det är framför allt posten ”nyintjänad förmånsbestämd ålderspension” som fått en engångsökning under 2021. Det blir även en viss ökning framöver av kostnaden för pensionsintjänandet, då den högre livslängden gör att åtagandet ökar. Med nuvarande redovisning enligt blandmodellen är det enbart den del som redovisas som avsättning som påverkar resultatet under 2021. Däremot kommer kostnaderna för pensionsutbetalningar kopplat till ansvarsförbindelsen att i framtiden bli högre för varje enskilt år.

Den totala skulden för pensioner på 913 mkr har lånats tillbaka till verksamheten. Den pensionsreserv som tidigare år byggts upp för att möta kommande kostnadsökningar nyttjades inte vid utgången av 2020 och uppgår fortfarande till 24 mkr. Tack vare den positiva prognosen vad gäller årets resultat beräknas inga ytterligare nyttjanden vid årets slut.

Måluppfyllelse hållbar ekonomisk utveckling

Hållbar ekonomisk utveckling	Utfall	Prognos
------------------------------	--------	---------

Målet om en hållbar ekonomisk utveckling bedöms utifrån analysen av ovanstående indikatorer för perioden vara uppnått, men prognostiseras på grund av två försämringar för helåret bli delvis uppnått. Resultatet i förhållande till skatt och utjämning för perioden uppgår till 4,1 %, medan det för helåret beräknas bli 0,8 %. Det innebär att målet om minst 1 % nås per augusti men inte beräknas nås vid årets slut. En bidragande orsak är att nämnderna förväntas redovisa ett underskott jämfört med budget med -22,3 mkr. Det medför att kommunen inte heller beräknas nå den andra målnivån om att nämnderna inte ska ha en negativ budgetavvikelse. En förutsättning för att kunna nå en budget i balans för nämnder/styrelsen är att de kontinuerligt arbetar med åtgärder vid underskott och vid behov tar fram handlingsplaner respektive utvärderar dem och kompletterar med nya åtgärder. Hittills i år är det två av fem nämnder med prognostiserade underskott som arbetar med sen tidigare beslutade handlingsplaner, varv den ena har gjort kompletteringar.

Den beräknade betalningsberedskapen ligger på en godkänd nivå vid delåret och beräknas till detsamma vid årets slut. På grund av höga investeringsnivåer under perioden har betalningsberedskapen sjunkit något sedan årsskiftet. Kommunen ska i möjligaste mån finansiera investeringar med egna medel samtidigt som underhållet av fastigheter och infrastruktur är eftersatt och kommunen dessutom är i ett expansivt läge där invånarantalet beräknas öka. Kommunen beräknas behöva öka på upplåningen under hösten för att klara av att finansiera investeringsbehoven, men eftersom flera investeringsprojekt flyttas fram i tid är beräkningen att målet om att investeringarna inte ska överstiga 15 % av skatt och utjämning kommer att uppnås.

Effektivt resursnyttjande

Ett effektivt resursnyttjande är en förutsättning för att kunna bedriva verksamheter som möter medborgarnas behov och där ekonomiskt utrymme finns att ständigt utveckla verksamheterna. Här analyseras kommunens förmåga att nyttja resurserna effektivt med hjälp av nyckeltal som beskriver avtalstrohetens och hur en förbättrad inköpskompetens i förvaltningarna ska öka den. I avsnittet analyseras även lokalytan i kvm/invånare och hur stor nettokostnadsavvikelsen är.

God inköpskompetens

En översyn över kommunens inköpsprocess och avtalstrohet utfördes under 2019 där det framkom ett antal förbättringsområden som kan ge minskade kostnader och på sikt medföra en relativt stor besparingspotential. Rekommendationen var bland annat att utbilda och informera de som gör inköp för att öka sortiments- och avtalstroheten samt att tillsätta en avtalscontroller. Resurser avsattes därefter till ett nytt verksamhetssystem för att kunna följa avtalstroheten på ett bättre sätt. Arbetet har flyttats fram med anledning av organisationsöversynen men projektet beräknas kunna sättas igång

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

innan årsskiftet. Genomförda mätningar visar att avtalstroheten fortfarande är låg men arbetet med att informera och utbilda de större förvaltningarna gällande inköp och avtalstrohet är påbörjat.

Effektivt nyttjande av lokalyta

Kommunen har en målsättning att lokalytan i kvadratmeter/invånare över tid ska minska. Vid om- och nybyggnationer arbetar man därför med effektiviseringar för att öka nyttjandegraden av de ytor som verksamheterna behöver. En annan åtgärd är att minimera de ytor som inte används genom att hyra ut eller sälja till externa aktörer eller riva. I samband med den omfattande omorganisationen, som genomförts vid årsskiftet, har kommunstyrelsen fått i uppdrag att genomlysa kommunens fastighetsbestånd i syfte att minska lokalytorna där kommunen bedriver verksamhet. I det arbetet diskuteras bland annat hur det är möjligt att göra förtätningar i administrativa lokaler. Definierade riktvärden i syfte att säkerställa att lokalförsörjningen bedrivs kostnadseffektivt, identifiera ojämna resursförbrukning samt möjliggöra jämförelser med andra verksamheter och kommuner var planerat att tas fram för att kunna följa upp effektiviseringsarbetet. Detta arbete har flyttats fram i tid med anledning av coronapandemin och den omfattande omorganisationen.

Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnadsavvikelsen visar hur mycket en kommun avviker från den nettokostnad som beräknas utifrån strukturella förutsättningar, om kommunen bedriver sin verksamhet med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Nettokostnadsavvikelsen minskade från 13,5 % 2019 till 13,3 % 2020. Minskningen har skett inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorgen samt gymnasieskolan medan övriga områden har ökat sin avvikelse. Vid en jämförelse med liknande kommuner har Boden fortfarande en mycket större nettokostnadsavvikelse än genomsnittet vilket den har varit de senaste åren. Det innebär att det här finns en möjlig besparingspotential. När en jämförelse görs med genomsnittet hos norrbottenskommunerna ligger Boden även där på en mycket högre avvikelse då norrbottenskommunernas genomsnitt de två sista åren har förbättrats väsentligt jämfört med tidigare år och fortsätter att förbättras. Det pågående arbetet med nämndernas handlingsplaner för en ekonomi i balans och omorganisationen beräknas ge positiva effekter vilket redan syns inom de områden som har förbättrat sin avvikelse.

Måluppfyllelse effektivt resursnyttjande

Effektivt resursnyttjande	Utfall	Prognos
---------------------------	--------	---------

Utifrån ovanstående analys bedöms målet om ett effektivt resursnyttjande som delvis uppfyllt per augusti. Även om inte alla aktiviteter kommer att påbörjas under året bedöms målet bli delvis uppnått vid årets slut med anledning av de effektiviseringar som görs inom verksamheterna som kommer att fortsätta att förbättra nettokostnadsavvikelsen och ett effektivare nyttjande av lokalytorna.

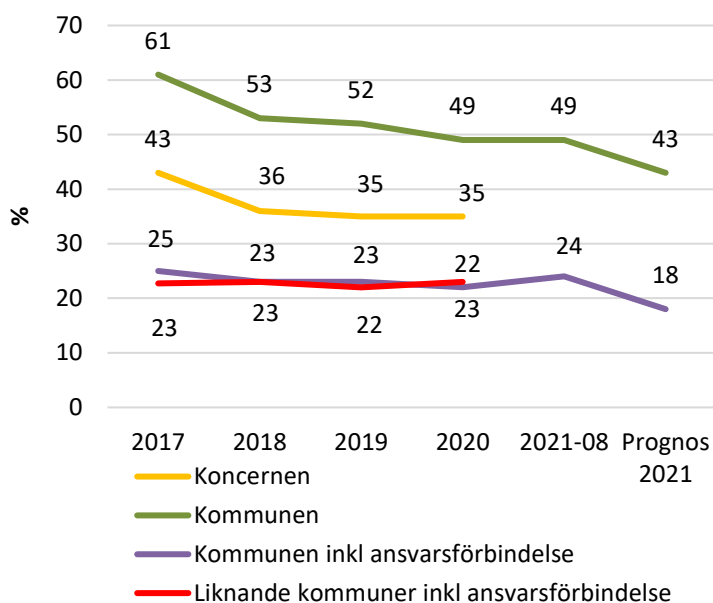

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Ekonomisk ställning

Soliditet

Soliditeten mäter den ekonomiska styrkan på lång sikt eller den långsiktiga betalningsförmågan. Den visar också i vilken grad tillgångarna finansieras med eget kapital, det vill säga inte genom lån. Den årliga förändringen är ett viktigt mått på kommunens finansiella status. Betydelsefullt för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan bibehålls eller förstärks. Ju högre soliditeten är desto lägre är utgifterna för räntor och amorteringar. En oförändrad soliditet pekar på att det egna kapitalet och tillgångarna utvecklas i samma takt.

Kommunens soliditet har trots ett positivt resultat minskat något hittills i år till 48,7 %. Förklaringen är att de långfristiga skulderna och tillgångarna, i form av investeringar, har ökat mer än periodens resultat. Till följd av den höga investeringsnivån har även omsättningstillgångarna på kassa och bank minskat relativt mycket sedan årsskiftet. Soliditeten hos liknande kommuner låg 2020 på 45,3 %.

Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas, i enlighet med gällande lagstiftning, inte som skuld i balansräkningen. De finns istället som en ansvarsförbindelse och påverkar därmed inte soliditeten. Förpliktelsen kommer att mynna ut i pensionsutbetalningar i framtiden och inklusive pensionsåtagandet är därför soliditeten 23,5 %. Det är en förbättring med 1,2 procentenheter jämfört med föregående år. Bodens soliditet ligger fortsatt på en högre nivå än hos liknande kommuner exklusive ansvarsförbindelse, men något lägre inklusive ansvarsförbindelse.

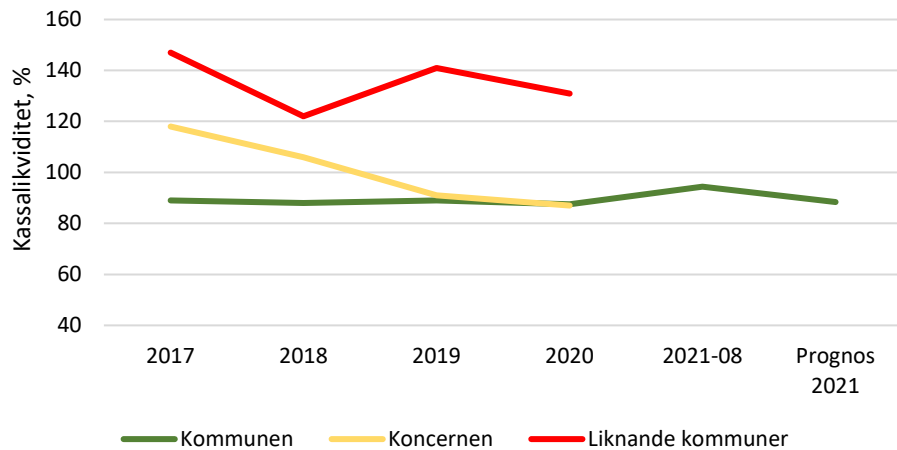
Kassalikviditet

Kassalikviditet mäter kommunens ekonomiska styrka på kort sikt och visar vilken betalningsförmåga som finns. Den ger även en uppfattning om den ekonomiska ställningen. En kassalikviditet som är bättre än 100 % räknas som godkänd eftersom samtliga kortfristiga skulder kan betalas direkt. En låg kassalikviditet innebär en högre finansiell risk och är ett varningstecken.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning i finansiellt perspektiv

Förändring kassalikviditet

Kassalikviditeten per augusti 2021 uppgår till 94,4 %, vilket är högre än utfallet 2020. Det innebär att de kortfristiga skulderna inte kan betalas fullt ut utan ytterligare åtgärder. Omsättningstillgångarna i kommunen har ökat med 7,9 % sedan årsskiftet och de kortfristiga skulderna har ökat med 0,7 %. Utifrån prognostiserad balansräkning beräknas kassalikviditeten sjunka under hösten igen till 88,4 %. Vid jämförelse med liknande kommuner har Boden fortfarande en klart sämre kassalikviditet.

Förvaltningsberättelse

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

Kommunen

Bodens kommun ska ha god ekonomisk hushållning både i ett finansiellt och i ett verksamhetsmässigt perspektiv. Det finansiella perspektivet anger de ekonomiska förutsättningarna för den verksamhet som kommunen bedriver medan verksamhetsperspektivet anger kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Fokusområdena innehåller målen för god ekonomisk hushållning i det verksamhetsmässiga perspektivet. Målen i det finansiella perspektivet finns under ekonomiavsnittet.

Strategiska planen innehåller fyra fokusområden med mål från kommunfullmäktige. Målen är så kallade utvecklingsmål som förväntas vara helt uppfyllda vid utgången av planperioden 2022. I likhet med delårsrapporteringen per augusti 2020 har i huvudsak kvalitativ uppföljning genomförts inom respektive fokusområde baserad främst på nämndernas uppföljning av respektive verksamhetsplan.

Den pågående Coronapandemin har medfört negativa konsekvenser för samtliga nämnder, men i väldigt varierande omfattning. Störst påverkan har det varit inom socialnämndens och kultur-, fritids- och ungdomsnämndens områden, men även andra nämnder och förvaltningar har drabbats genom att aktiviteter inte kunnat genomföras enligt plan och i övrigt begränsningar vad gäller de utvecklingsinsatser som syftar till att nå de verksamhetsmässiga målen i den strategiska planen. Utifrån nämndernas rapportering, uppföljning och analyser är det ändå tydligt att en viss förbättring vad gäller måluppfyllelse kan ses tack vare det långsiktiga arbete som pågått under hela målperioden. Det har trots allt fallit ut många goda resultat utifrån det första halvårets insatser. Mot bakgrund av detta görs bedömningen att god ekonomisk hushållning har **uppnåtts delvis** per augusti i det **verksamhetsmässiga perspektivet**. För fem av målen är bedömningen att de uppnås helt per augusti och prognosen för helåret är densamma. För övriga mål, är prognosen för helåret 2021 att de kommer vara delvis uppfyllda. Det innebär att prognosen för helåret är att god ekonomisk hushållning även kommer att **uppnås delvis** vid årets slut.

Målen inom det finansiella perspektivet, ”en hållbar ekonomisk utveckling” och ”ett effektivt resursnyttjande”, bedöms som uppnått respektive delvis uppnått tack vare positiva utfall för ett flertal av indikatorerna. Däremot medför de negativa prognoserna för ett antal indikatorer att kommunen fortsatt står inför stora utmaningar och beräknas därför inte heller att nå målen fullt ut vid årets slut. Utifrån politiska beslut ska nämnderna arbeta vidare med att minimera underskott och om möjligt förbättra överskott. Alla nämnder/förvaltningar måste bidra för att kommunen ska få en ekonomi i balans. En åtgärd är att den omorganisation som gäller från och med i år har minskat den administrativa överbyggnaden och effektiviserat verksamheterna. Den pågående lokalöversynen som genomförs på uppdrag av kommunstyrelsen är nästa steg i effektiviseringsarbetet. Den kommer att bidra till måluppfyllelsen att minska lokalytorna. Alla dessa effektiviseringsåtgärder kommer att fortsätta förbättra nettokostnadsavvikelsen för innevarande och kommande år. När inköpsprojektet sedan är igång under nästa år med förbättrad sortiments- och avtalstrohet, kommer även det att påverka kommunens resursanvändning på ett effektivare sätt. I det **finansiella perspektivet** bedöms kommunen ha en **delvis god ekonomisk hushållning per augusti** och bedömningen **beräknas förbli oförändrad vid årets slut**.

Kommunen bedöms sammantaget ha en **delvis god ekonomisk hushållning**.

Den kommunala koncernen

En hållbar ekonomisk utveckling eftersträvas även för hela den kommunala koncernen. Bedömningen av god ekonomisk hushållning inom den kommunala koncernen baseras på de indikatorer som finns med i strategisk plan 2021-2023. Resultat i förhållande till skatt och utjämning uppgår för perioden till 9,8 %, vilket överstiger målet om 2 %. Prognosen pekar på en liten försämring till 5,2 % på grund av en försämrad resultatnivå. Soliditeten ska vara högre än 35 %. På grund av att det inte görs någon konsolidering av koncernbalansräkningen per augusti kan något utfall eller någon prognos för soliditeten inte beräknas för koncernen. Vid årsskiftet låg soliditeten på 35 %. Till följd av en markant resultatförbättring jämfört med ifjol och lägre investeringsnivåer bland bolagen förväntas en soliditet på minst 35 % och därmed en uppnådd målnivå. Bodens kommunkoncern bedöms tack vare detta ha

Förvaltningsberättelse

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

en **god ekonomisk hushållning** per augusti och beräknas även ha det vid årets slut.

Ekonomiska rapporter
Kommunkoncernen & kommunen

Ekonomiska rapporter

Kommunkoncernen

Resultaträkning

	Januari-augusti		Helår	
	2020	2021	2020	Prognos
Verksamhetens intäkter & kostnader	-1 039,3	-1 011,0	-1 608,1	-1 597,2
Avskrivningar	-151,1	-159,5	-245,2	-242,6
Verksamhetens nettokostnader	-1 190,4	-1 170,5	-1 853,3	-1 839,8
Skatteintäkter	950,6	979,8	1 418,3	1 466,9
Generella statsbidrag & utjämning	330,8	327,4	498,3	486,6
Verksamhetens resultat	91,0	136,7	63,3	113,7
Finansiella intäkter	0,0	0,6	6,2	10,1
Finansiella kostnader	-7,5	-9,2	-15,9	-22,1
Resultat efter finansiella poster	83,5	128,1	53,6	101,7
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat, mkr	83,5	128,1	53,6	101,7

I helårsprognosen ingår koncerninterna poster

Kommunen

Resultaträkning

	Januari-augusti				Helår			
	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall 2020	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter & kostnader	-1 214,6	-1 186,8	27,8	-1 182,3	-1 815,4	-1 841,8	-26,4	-1 817,1
Avskrivningar	-70,0	-67,3	2,7	-62,7	-105,0	-100,2	4,8	-95,8
Verksamhetens nettokostnader	-1 284,6	-1 254,1	30,5	-1 245,0	-1 920,4	-1 942,0	-21,6	-1 912,8
Skatteintäkter	953,2	979,8	26,6	950,6	1 429,8	1 466,9	37,2	1 418,3
Generella statsbidrag & utjämning	321,4	327,4	5,9	330,8	482,2	486,6	4,4	498,3
Verksamhetens resultat	-10,0	53,1	63,1	36,4	-8,5	11,5	20,0	3,7
Finansiella intäkter	5,9	5,6	-0,3	6,7	8,9	7,9	-1,0	10,0
Finansiella kostnader	-3,9	-4,6	-0,7	-5,4	-5,8	-4,7	1,1	-7,1
Resultat efter finansiella poster	-7,9	54,1	62,0	37,6	-5,4	14,7	20,1	6,7
Extraordinära poster								
Årets resultat, mkr	-7,9	54,1	62,0	37,6	-5,4	14,7	20,1	6,7
exklusive semesterlöneskuld		20,7	28,5					

Ekonomiska rapporter Kommunen

Kassaflödesanalys

	Januari-augusti		Helår	
	2020	2021	2020	Prognos
LÖPANDE VERKSAMHET				
Årets resultat	37,6	54,1	6,7	14,7
Justering för ej likviditetspåverkande poster	79,3	73,1	116,2	106,0
Poster som redovisas i annan sektion	44,8	-12,1	47,2	-16,1
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>161,7</i>	<i>115,1</i>	<i>170,0</i>	<i>104,6</i>
Förändring av rörelsekapital	-129,7	-34,1	-55,3	-23,5
Kassaflöde från löpande verksamhet	32,0	81,0	114,7	81,1
INVESTERINGSVERKSAMHET				
Investering i immateriella & materiella anläggningstillgångar	-175,0	-153,6	-316,9	-269,8
Försäljning i immateriella & materiella anläggningstillgångar	5,0	18,7	41,5	25,0
Investering i och försäljning av kommunkoncernföretag			-5,9	
Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar		0,0		
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-170,0	-135,0	-281,3	-244,8
FINANSIERINGSVERKSAMHET				
Nyupptagna lån	150,0	110,0	200,0	135,0
Amortering av långfristiga skulder	-50,0	-50,0	-100,0	-50,0
Amortering av finansiella leasingkulder		-0,6		-0,9
Amortering av långfristiga fordringar			5,9	
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	100,0	59,4	105,9	84,1
Årets kassaflöde	-38,1	5,4	-60,7	-79,6
Likvida medel vid årets början	383,9	323,3	383,9	323,3
Likvida medel vid periodens/årets slut	345,9	328,7	323,3	243,7
varav kommunen	201,9	137,0	206,3	126,7
varav bolagen	144,0	191,7	117,0	117,0

Ekonomiska rapporter Kommunen

Balansräkning

	Januari-augusti		Helår	
	2020	2021	2020	Prognos
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella och materiella	1 992,1	2 165,9	2 090,0	2 234,6
Finansiella	40,7	40,7	40,7	40,7
Bidrag till infrastruktur				
Omsättningstillgångar				
Förråd, fordringar m m	243,0	270,2	231,9	280,4
Kortfristiga placeringar samt kassa & bank	345,8	328,7	323,2	243,8
Summa tillgångar	2 621,6	2 805,4	2 685,8	2 799,4
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER				
Eget kapital				
Årets resultat	37,6	54,1	6,7	14,7
Resultatutjämningsreserv	105,6	105,6	105,6	105,6
Övrigt eget kapital	1 200,4	1 207,1	1 200,4	1 207,1
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner	176,8	204,3	180,9	205,0
Andra avsättningar	15,5	0,0	15,6	0,0
Skulder				
Långfristiga skulder	535,7	616,8	563,3	674,3
Kortfristiga skulder	550,0	617,4	613,3	592,7
Summa eget kapital, avsättningar & skulder	2 621,6	2 805,4	2 685,8	2 799,4
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser	729,8	708,6	714,6	695,0
Borgensförbindelser	2 126,9	2 089,6	2 062,0	1 989,6
Operationella leasing	540,8	683,9	683,9	651,0
Övriga ansvarsförbindelser	0,2	0,2	0,2	0,2

Ekonomiska rapporter Kommunen

Driftredovisning per nämnd/styrelse

	Januari-augusti				Helår			
	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall 2020	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall 2020
Arbetsmarknads- & utbildningsnämnd	-484,5	-476,0	8,5		-728,1	-731,1	-2,9	
Ks-arbetsmarknadsförvaltning				-40,1				-56,4
Utbildningsnämnd				-429,6				-649,3
Kommunstyrelse	-97,9	-95,1	2,8		-147,1	-145,2	1,8	
KS-kommunledningsförvaltning				-76,0				-123,8
Ks-räddning- & säkerhetsförvaltning				-21,0				-32,4
Kultur-, fritids- och ungdomsnämnd	-57,3	-59,5	-2,2	-59,0	-80,7	-84,0	-3,4	-83,2
Miljö- & byggnämnd	-5,6	-2,7	2,9	-0,3	-8,3	-7,8	0,5	-0,7
Revisionen	-1,6	-1,4	0,2	-0,7	-2,4	-2,3	0,1	-2,2
Samhällsbyggnadsnämnd	-100,1	-93,7	6,4		-150,2	-157,0	-6,8	
Fastighetsnämnd				2,3				-6,2
Ks-teknisk förvaltning				-96,4				-137,0
<i>varav taxefinansierad verksamhet</i>	0,8	3,5	2,7	1,9	1,2	1,2	0,0	-0,9
Socialnämnd	-523,5	-534,5	-11,0	-534,8	-785,8	-797,2	-11,5	-799,4
Överförmyndar nämnd	-3,7	-4,1	-0,4	-4,0	-5,5	-5,6	-0,2	-5,3
Summa nämnder/styrelser	-1 274,1	-1 266,9	7,2	-1 259,6	-1 908,0	-1 930,3	-22,3	-1 895,9
Finans	1 266,2	1 320,9	54,8	1 297,2	1 902,6	1 945,0	42,4	1 902,5
Årets resultat	-7,9	54,0	62,0	37,6	-5,4	14,7	20,1	6,7
Avgår skatt & utjämning	-1 274,6	-1 304,2	-29,6	-1 281,4	-1 911,9	-1 953,5	-41,6	-1 916,6
Avgår finansiella intäkter & kostnader	-2,1	-1,0	-1,1	-1,3	-3,1	-3,5	0,4	-3,0
Verksamhetens nettokostnader, mkr	-1 284,6	-1 251,2	31,3	-1 245,0	-1 920,4	-1 942,3	21,3	-1 912,8

Driftredovisningen innehåller kommuninterna poster.

Ekonomiska rapporter Kommunen

Investeringsredovisning per nämnd/styrelse

	Januari-Augusti			Utfall 2020	Helår			Utfall 2020
	Budget	Utfall	Av-vikelse		Budget	Prognos	Av-vikelse	
Arbetsmarknads- & utbildningsnämnd	-8,3	-5,3	2,9		-12,5	-12,5	0,0	
Ks-arbetsmarknadsförvaltning				-0,1				-7,9
Utbildningsnämnd				-5,2				-0,1
Kommunstyrelse	-17,5	-31,0	-13,5		-26,3	-37,3	-11,0	
KS-kommunledningsförvaltning				-12,6				-26,9
Ks-räddning- & säkerhetsförvaltning								0,0
Kultur-, fritids- och ungdomsnämnd	-2,3	-1,4	1,0	-2,7	-3,5	-3,5	0,0	-2,7
Miljö- & byggnämnd								
Revisionen								
Samhällsbyggnadsnämnd	-187,6	-112,3	75,2		-285,8	-211,5	74,3	
Fastighetsnämnd				-41,8				-73,4
Ks-teknisk förvaltning				-92,6				-179,8
<i>varav taxefinansierad verksamhet</i>	-49,8	-50,6	-0,8	-67,0	-69,3		69,3	
Socialnämnd	-3,3	-3,6	-0,2	-25,0	-5,0	-5,0	0,0	-26,2
Överförmyndar nämnd								
Finansförvaltning				5,0				
Årets nettoinvesteringar, mkr	-219,0	-153,6	65,4	-174,9	-333,1	-269,8	63,3	-316,9

Investeringsredovisning innehåller kommuninterna poster.

Noter

Redovisningsprinciper

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Använda redovisningsprinciper framgår nedan och i de fall undantag förekommer redovisas de under avsnittet Avvikande redovisningsprinciper.

Använda redovisningsprinciper och gränsdragningar

- Periodisering sker i huvudsak av utgifter och inkomster överstigande 100 tkr. Där det är väsentligt för verksamhetens utfall kan lägre belopp vara periodiserade.
- Ingen sammanställning görs av kommunkoncernens kassaflödesrapport och balansräkning.
- Ingen inventering görs av varulager och handkassor.
- Pågående arbeten är inte fullt ut aktiverade på samma sätt som vid årsbokslut.
- Osäkra fordringar har beaktats med hänsyn till ålder och tidigare inkassoåtgärder. De fordringar som bedömts som osäkra är äldre än 12 månader och satta på långtidsbevakning hos kommunens inkassobolag samt kommer att skrivas av.
- Till delårsbokslutet har ingen ny beräkning beställts avseende skuld till förtroendevalda politiker. Beräkningen till bokslutet 2020 har använts och prognosen för helår 2021 ligger till grund för delårsbokslutet.
- Säsongsvariationer/cykliska effekter; Inga andra poster redovisas än normalt återkommande, såsom semesterlöneskulder, energiförbrukning, vikariekostnader och vinter- och sommarväghållning.
- Ekonomiska händelser som förekommer sällan och är större än 1 % av verksamhetens nettokostnader särredovisas alltid som jämförelsestörande. Under året har Riktlinjerna för beräkning av pensionsskuld förändrats med förlängt livslängdsantagande. Förändringen påverkar periodens resultat med 9,4 mkr samt ansvarsförbindelsen med 19,3 mkr. Resultatpåverkan är för låg för att betraktas som jämförelsestörande. I delårsbokslutet redovisas därför varken jämförelsestörande eller extraordinära poster.
- Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar; Någon omprövning av nyttjandeperiod av materiella anläggningstillgångar är inte gjord.
- Avsättning för deponin har tagits bort från balansräkningen då verksamheten på Brännkläppen överlätits till det helägda bolaget Restproduktbearbetning i Boden AB. Ansvaret för framtida återställande har övertagits av bolaget. Vid tidpunkten för överlåtelsen beräknades deponins framtida återställningskostnader samt årliga driftkostnader fram till att deponin avslutas 2025 uppgå till 15,3 mkr. I samband med överlåtelsen har även tillgångar överlåtits.

Noter

Redovisningsprinciper

Avvikande redovisningsprinciper

- Hyres-/leasingavtal redovisas inte helt enligt RKR:s rekommendation R5. Under 2020 tecknades ett sale-and-lease-back-avtal vilket redovisas som finansiell leasing men övriga avtal har hanterats som operationella även om de uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal. Arbetet med att redovisa enligt rekommendation R5 kommer att fortsätta under hösten. Med anledning av Coronapandemin och en stor omorganisation har inte denna omställning hunnits med som planerat. Någon bedömning av effekten på resultat eller ställning har inte skett eftersom det inte varit möjligt utan en för stor arbetsinsats. I not om operationella leasingavtal synliggörs däremot samtliga avtal överstigande 3 år, även de som kommer att klassificeras som finansiella vid rätt hantering.

Noter
Redovisningsprinciper

**Bodens
kommun**

2021